

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 2. Qualiter Deus per suam æternitatem sit præsens omnibus alijs
rebus aliquando existentibus. Qualiterque res ipsæ vicissim præsentēs
sint æternitati Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

ris parte existere posse, nec sit, cur in hac, aut in illa potius, quam in cæteris omnibus, possit existere iuxta nuper dicta. Et declarari potest amplius, ac confirmari; quia, cum omnis pars temporis vtrinque infiniti capacitatis quædam sit alicuius durationis creaturæ potentis in illâ existere, siue durare iuxta doctrinam stabilitam disput. 8. quæst. 2. si in aliquâ talis temporis parte Deus non posset existere, in aliquâ posset existere creatura, in qua creator ipsius non posset existere. Quod planè absurdum est. Et quidem, cum nulla sit pars dicti temporis, in qua non possit durare quævis creatura earum, quæ indifferentes sunt ad durandum in qualibet; (cuiusmodi haud dubie sunt pleræque iuxta dicta, etiam ibidem); consequenter est evidens, nullam esse partem dicti temporis, in qua Deus durare non possit. Iam verò consequentia primi entymematis inde manifestè probatur: quia si Deus in omni dicti temporis parte potens existere, in aliqua de facto non existeret, de esse ad non esse existentielle, vel de non esse ad esse de facto manifestè transiret. Sicque non solum secundum accidens durationis, sed etiam secundum substantiam successu temporis mutaretur. Quod quàm sit ei repugnans, tum ex dictis disput. 7. tum ex argumento primo loco in præsentî factò evidentè est notum.

10 Quintò. Quia Deus per suam essentiam est præsens in omni spatio locali; atque ita vndequeque immensus; ut supra disput. 6. monstratum est. Igitur & per suam essentiam est, fuit, & erit existens in omni spatio temporali, atque ita aternus vtrinque. Nulla quippe in Deo, quod ad rem atinet, congrua disparitas reddi potest, ut constat.

11 Sextò. Quia, debitam esse alicui enti durationem continuatam per longum tempus, planè præferit perfectionem ab omni imperfectione immunem; eoque maiorem arguit entitatiuam perfectionem ipsius entis, quò talis duratio longior est, & quò strictiori iure ipsi est debita. Ergo, cum perfectio entitatiua Dei omnimodis sit infinita, imò & in se continens aut formaliter, aut eminentè omnem omnino excogitabilem perfectionem iuxta infra disput. 16. dicenda; non potest non esse Deo debita iure omnimodis stricto, necessarioque, & essentiali duratio per totum tempus excogitabile vtrinque infinitum. Quod est, non posse non Deum esse aternum à parte ante, & à parte post.

12 Septimò. Quia certissimum iuxta, atque evidentissimum est ex demonstratis disput. 1. & 7. Deum aliquando existere, atque adeò in aliquo tempore durare. Ergo certissimum quoque, & evidens censendum est, Deum semper existere, atque adeò in omni tempore vtrinque infinito durare, aternumque subinde esse à parte ante, & à parte post. Probo consequentiam, Quia, cum Deus non per durationem superadditam; (persiceretur namque ab extrinsecò; quod ei planè repugnè); sed per se ipsum existat, in quocunque tempore existit; neque aliter ipsius essentia cum vnâ temporis parte, quàm cum reliquis omnibus sit comparabilis, ut ex se constat; hoc ipso, quòd existit in aliqua, existere illum in omnibus, atque adeò ab aeterno, & in aeternum, necessario dicendum est.

13 Octauò. Quia ad perfectionem vnitatis diuina inferius disput. 12. stabiilenda pertinet

aternitas Dei. At vnitati diuina nihil perfectionis propriæ ipsi deesse potest. Ergo Deus necessario est aternus. Consequentia est bona. Et minor certissima iuxta dicta in simili supra disput. 6. quæst. 1. Probo ergo maiorem, prout etiam in simili ibidem. Quia vnitatis Dei in essentiali ipsius oppositione quoad existentiam, cum altero Deo fundatur. Hac autem oppositio validior ad excludendum alteram Deum, ab omni tempore, atque adeò perfectior erit, si Deus in omni tempore existat, quàm, si duntaxat, existeret in vno, vel altero, ut ex se constat. Ergo, &c.

Nonò. Quia strictior est, intimiorque 14
connexio, quam quævis creatura habet cum Deo, connexionione durationis creaturæ cum suo subiecto durante. Sed est impossibile, quòd duratio sit tempore disjuncta à suo subiecto durante iuxta doctrinam statutam disput. 8. Ergo etiam est impossibile, quòd aliqua creatura sit disjuncta tempore à Deo. Ast nullum est tempus in quo non possit existere creatura aliqua; cum omne tempus sit capacitatis alicuius durationis creaturæ iuxta dicta etiam ibidem. Ergo nullum est tempus, in quo non possit Deus existere, & consequenter in quo, dum adest, non existat; quandoquidem per suam essentiam, & non per durationem sibi accessoriam existit, in quocunque tempore existit, ut constat ex dictis.

Decimò denique probanda venit eadem 15
veritas ex munere causæ primæ, quòd Deus habet. Cum enim nulla omnino sit pars totius temporis imaginarij vtrinque infiniti, in qua non possit existere creatura aliqua à Deo tanquam à causâ primâ dependens in suâ existentia, ut ex sæpe dictis est notum; sitque manifestè impossibile, quòd creatura sit dependens à Deo tanquam à causâ in aliquâ temporis mensurâ, & quòd Deus non sit existens in eadem mensurâ temporis; eo quòd manifestè repugnat, aliquam causam physicè agere, nisi in eâ mensurâ temporis, in qua physicè existens est. Consequitur, nullam esse dicti temporis partem, in qua Deus non possit existere; & consequenter in qua non existat de facto; utpote qui non per accidens sibi accessorium, sed per suam essentiam, atque adeò necessariò, indispensablemque existit, in quacunque parte dicti temporis potest existere, ut etiam ex dictis notum est. Per quæ omnia satis superque manet diuina aternitas demonstrata, atque adeò existentia Dei in omnibus omninò partibus totius imaginarij temporis vtrinque infinita.

QUESTIO II.

*Qualiter Deus per suam aternitatem sit
præsens omnibus alijs rebus aliquando
existentibus. Qualiterque res
ipse vicissim præsentis
sint aternitati
Dei.*

Spposita imprimis pro resolutione huius quæ- 16
stionis tota doctrinâ traditâ disput. 8. de
G G dura-

durationibus superadditis rebus creatis, de qua earum natura, diuisibilitate, & essentiali successione; necnon tota doctrina de tempore tradita ibidem. Ad rem specialius accedendo suppono primo, aeternitatem tribus modis posse usurpari. Primo pro attributo omnino intrinseco Dei ab ipsius substantia indistincto, ratione cuius Deus ipse necessitatus est ad existendum in omni tempore, supposito, quod illud sit. Secundo pro tempore, quod imaginarium appellant, vtrinque infinito, siue carente principio, & fine; (de cuius natura multa sunt dicta disput. 8. citata, quae hic supponuntur). Tertio pro attributo Dei semiextrinseco ex vtraque dicta aeternitate coalescente, a quo Deus habet dicto tempore imaginario vtrinque infinito correspondere, siue in eo existere. Et aeternitas quidem primo modo sumpta indiuisibilis est, atque adeo tota simul, vti substantia Dei, cum qua est processus idem. Aeternitas vero sumpta secundo modo ex partibus infinitis coalescit, ipsae non simul habentibus esse, sed successiuè fluentibus; tempus siquidem, in quo consistit, suapte essentia est successiuum quoad omnes partes, ex quibus constat, prout loco citato expositum est. Vnde aeternitas tertio modo accepta ab ipso tempore, quod in se includit ex connotato, non potest non esse itidem successiuum. Deus quippe non potest non successiuè correspondere dicti temporis partibus, in eis ve successiuè existere, quo passu ipse successiuè fluunt, siue successiuè habent esse, prout apparebit ex dicendis.

17 Suppono secundo vt dogma certum secundum fidem, quidquid creatum est à Deo, in tempore determinato coepisse existere; atque ita nullam creaturam extitisse ab aeterno respondentem toti aeternitati secundae acceptionis, toti ve tempore imaginario prout infinito à parte ante, seu carenti principio. Id enim saepe traditur in sacra Scriptura, vt Genes. 1. *In principio creauit Deus caelum, & terram.* Psal. 89. *Prusquam mouerentur, aut formaretur terra, & orbis, à saeculo, & vsque in saeculum tu es Deus.* Prouer. 8. *Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio &c.* Definiturque in cap. Firmiter de summa Trinit. & de fide catholica. Et tradunt omnes Patres. Audiamus vnum August. lib. 4. de Genes. ad litter. dicentem, *Res antequam fierent, erant, & non erant; erant in Dei scientia; non erant in sua natura.*

18 Suppono tertio etiam vt certum secundum fidem, creaturas pro eà temporis mensuram, in qua physice existunt, non posse non esse physice coexistentes, siue praesentes Deo; siue (quod recidit in idem) temporaliter, seu duratiue penetratas cum ipso. Quia, cum Deus ratione suae aeternitatis, quam iuxta fidem habet, prout est demonstratum quæst. 1. non possit non esse existens physice in omni tempore, neque possunt creaturae non esse physice existentes simul cum Deo in eo tempore, in quo ipsae physice existunt, vt est notissimum. Quod est, non posse non esse eas pro tali tempore physice coexistentes, siue praesentes Deo, siue cum ipso temporaliter, seu duratiue penetratas.

19 Suppono quarto etiam vt certum, praeter praesentiam physicam, quam habent creaturae cum Deo pro illa temporis mensuram, in qua illae physice existunt, insuper tum in eadem, tum in omnibus antecedentibus, atque adeo ab aeterno tum etiam in omnibus sequentibus, atque adeo

in aeternum habere illas praesentiam aliam intentionalem, siue obiectiuam, qua Deo semper sunt praesentes in ratione obiectorum, scilicet prout intuenti illas ex omni temporis mensura prout in sua propria existentes. Pro quo adnotandum soletur est, duobus modis dici aliquid in ratione, obiecti praesens respectu cognoscentis, vt oportune notauit Soar, lib. 1. de Scientia contingensium cap. 8. & fusius prosequitur Ruiz, disput. 28. de Scientia lect. 7. Primo, quatenus per cognitionem actualem sui representatur, atque adeo veluti trahitur, praesensque ponitur in potentia cognoscente. Secundo, quatenus aut cognitionem sui actualem ita se habet in sua existentia, vt iam nihil desideretur, quominus talem potentiam per se ipsum mouere, siue determinare valeat ad sui cognitionem, ab ipsaque potentia subinde immediare, & in se cognosci. Tunc enim illud in conspectu talis potentiae, atque adeo praesens illi dicitur esse. Vt in obiecto visibili (à quo potissimum hic modus loquendi sumptis exordium) cernere licet, Quod certe non solum dicitur praesens potentiae visus, quatenus per illam actu cognoscitur; sed etiam quatenus ita coram tali potentia positum, ac citra omne impedimentum dispositum, ac propositum est intra sphaeram actiuitatis eius, vt iam nihil desit, quominus per illam in se ipso cognosci possit. Vt sic enim, quantumvis loco distitum sit, in conspectu visus, & ipsi praesens dicitur esse. Igitur vtroque modo fuerunt ab aeterno praesentes Deo creaturae, & erunt in aeternum praeriterae. Primo quidem; quia ab illo actu cognoscitae semper fuerunt, & erunt. Secundo; quia ea existentia, quam in suo tempore habent, per se immediatè fuit ab aeterno, & erit in aeternum à Deo visibilis, siue intuitiue cognoscibilis, potensque ex ipso tempore suo mouere, siue determinare extrinsece intellectum diuinum prout ab aeterno, & in aeternum, & semper existentem ad intuitionem sui. Quo iure semper in diuino conspectu, atque adeo Deo praesentes in ordine ad sui intuitionem esse dicuntur; tamen non semper, sed in quodam suo determinato tempore sunt physice existentes. Porro vtraque huiusmodi praesentiarum iure obiectiuam nuncupatur respectu cognoscentis ad distinctionem praesentiae physicae; quae alteri dicitur praesens id, quod simul cum illo existit in eodem tempore, aut loco. Et prima quidem illarum non absre dicitur à Deo, praesentia obiectiuam in actu secundo; secunda vero in actu primo. Differt autem prima à secunda, quod per primam non potest reddi ratio, cur obiectum à cognoscente cognoscatur; cum ea in ipso cognosce consistat; bene tamen per secundam, quae quid prauium est, & conducens ad actualem cognitionem, Ideo enim vnumquodque in se ipso cognoscitur; quia propria, quam habet, cognoscibilitate ab omni impedimento expedita per se valet determinare potentiam ad cognitionem sui. In quo ista praesentia consistit. Deinde differunt; quia prima cuius obiecto, & quavis ratione cognoscitur accommodatur; eo quod quidquid quouis modo cognoscitur, representatur, atque adeo praesens per sui cognitionem redditur cognoscenti. Secunda vero solum tribuitur obiecto existenti in aliqua differentia temporis, in eaque per se immediatè visibili, seu intuitiue cognoscibili. Obiectum quippe corporeis oculis visibile (ex quo istud genus praesentiae, vt dicebam, ad alia per analogiam translatum

iatum est) dumtaxat dicitur præsens visui, quatenus intra spheram eius actualem existentiam, habet ab omni obstaculo expeditam. Vnde obiecta dumtaxat existentia in aliqua differentiâ temporis prout in se ipsis immediatè cognoscibilia, dicuntur isto præsentia genere præsentia Deo ab æterno, & in æternum, & semper; non itidem, obiecta purè possibilis, aut impossibilia, neque ipsa existentia prout cognoscibilia in alio tanquam in medio.

20 Suppono quintò etiam ut certum, creaturas non esse coexistentes, siue præsentis physicè Deo ab æterno, & in æternum, & semper in omni tempore vtrinque infinito tanquam in propria mensurâ, qua ratione sunt ipsi coexistentes, siue præsentis in eâ determinatâ mensurâ temporis, in qua existentiam habent, iuxta suppositionem tertiam. Quia ad id opus erat, quòd existerent ut in propria mensurâ in omni tempore vtrinque infinito; atque ita in nullo determinato tempore cœpissent existere contra dogma fidei statutum, suppositione secundâ.

21 Difficultas ergo, quæ in præsentia examinanda superest est. Vtrum creaturæ ab æterno, & in æternum, & semper sint physicè coexistentes, siue præsentis Deo in ipsâ Dei aeternitate ut in mensurâ alienâ superexcedente, & infinitâ, omnesque subinde differentiâs temporis vtrinque infiniti comprehendente.

22 Affirmant communiter Thomistæ Capreol. in 1. dist. 36. quæst. vnic. & dist. 38. quæst. 1. Caiet. 1. par. quæst. 14. art. 13. Zumel, & Bann. ibidem Ferrar. lib. 1. contra Gent. cap. 66. Alvarez disput. 8. & 9. de Auxil. Navarretè contr. 52. Nazar. contr. 3. Ledesm. tract. de Auxil. disput. 2. de Scient. diff. 1. dub. 1. Cordub. lib. 1. Quæstionarij quæst. 55. dub. 8. Trigos. 1. par. quæst. 10. art. 4. dub. 2. Gonzal. disput. 43. sec. 3. & 4. Carmelit. 1. par. tract. 3. disput. 8. dub. 3. Granad. tract. 4. disput. 3. & 4. & alij Recentiores. Pro eademque sententiâ stare videntur specie tenus Molina 1. par. quæst. 4. art. 13. diiput. 13. & 14. Gillius lib. 2. de essentia Dei tract. 10. à cap. 15. Fonseca lib. 6. Metaph. cap. 2. quæst. 4. Ruiz tom. de Scient. disput. 28. & alij. Tamen reverè itent pro opposita; aut certè ad controuersiam de solo modo loquendi totam hanc quæstionem reducant. Circa quam quidem Thomistæ commemorati planè asseuerant, creaturas omnes præsentis, præteritas, & futuras secundùm suum esse reale simul esse coexistentes, siue præsentis physicè Deo ab æterno, & in æternum, & semper; ita tamen, ut ista particula simul, ab æterno, in æternum, & semper non tam mensuram temporis denotent, quam mensuram aeternitatis intrinsecæ Dei, quæ tota simul, & indiuisibilis est, atque adeò præsens adæquatè, neque quidquam de futuro, aut de præterito participans, sed omnia tempora præterita, præsentia, & futura suâ infinitudine ambiens.

23 Alij verò Theologi communiter præsentiam istam simultaneam, physicam, & vtrinque æternam creaturæ in aeternitate Dei vnanimi consensu reijciunt, solùmque admittunt obiectum. Ita Mendoga in Quodlib. quæst. 7. scholast. Basil. 1. par. Variarum quæst. 10. expositiuâ cap. 3. Pesant. 1. par. quæst. 14. art. 13. disput. 4. Valent. & Molin. ibid. Vaz. disput. 64. cap. 2. Soar. lib. 1. de Scient. conting. cap. 7. & 8. Less. de grat. effc. cap. 20. num. 8. Henric. de Fine hominis cap. 3. à num. 4. Albertin. tom. 1. princ. 4.

philso. quæst. 14. art. 13. dubit. 4. Heric. disput. 6. de Scient. cap. 4. Tann. disput. 2. quæst. 8. dub. 6. Turrian. opusc. 3. disput. 1. Alarc. tract. 2. disp. 2. cap. 8. & 9. Mœrat. disput. 24. Gasp. Hurt. disput. 4. de Scient. diff. 2. Monæus in Select. Franc. Amic. Martinon, Ribas, & alij. Apud quos Alex. Bonau. Scot. Durand. Aureol. Ocham. Gabriel. Greg. Cartus. Heruz. Ægid. Syluest. Deza, & alij Thomistæ antiquiores Caietano. Qui quidem loco supra citato mentem S. Th. & veritatem ipsam sibi primò illuxisse ipsius Doctoris sancti ope arbitratur, eamque planè contineri in sententiâ num. præced. relatâ. Quam postea alij Thomistæ post Caietanum sequuti amplexati sunt. Excipe tamen ex Antiquioribus Capreolum, qui ipsam eandem supra, licet formidolosè, tradit, & Richardum in 1. dist. 39. art. 1. quæst. 1. qui eam problematicè defendit.

Porro Quiros noster tom. 1. de Deo disput. 48. sect. 4. nouissimè docet, creaturas omnes præteritas, atque futuras physicè esse coexistentes, atque præsentis simul, & semper aeternitati Dei, non quidem propriâ præsentia, & coexistentia, sed præsentia, & coexistentia ipsius Dei. Eam enim esse excellentiam diuinæ aeternitatis, ut iam nunc, atque adeò in vnoquoque instanti temporis, non reduplicatiuè prout in illo, sed specificatiuè sumpta ad omnes omnino partes temporis præteritas, & futuras physicè, & actualiter extensa sit, atque adeò physicè, & actualiter, & simul præsens, coexistensque duratiuè tum illis, tum creaturis in eis existentibus. Perinde, ac immensitas intrinsecæ Dei existens Matriri, non prout Matriri, sed specificatiuè sumpta physicè, & actualiter extensa est ad cæteras omnes partes totius spatij localis, ad resque subinde in eis locatas; & consequenter vtrisque physicè, & actualiter, & simul præsens, seu coexistens localiter. Cui sententiæ suffragari videtur Ribadeneira tom. de Scient. disput. 15. & 16. quatenus docet, aeternitatem intrinsecam Dei durationem esse sibi identificantem formaliter omnes differentiâs durandi, hodiernam scilicet, hesternam, crastinam, perendinam, & cæteras omnes. Subindaque Deum à suâ intrinsecâ duratione præcisè absque vllâ temporis extrinseci connotatione habere formaliter durare, siue existere hodie, heri, cras, perendie, in cæterisque differentiis. Vnde infert, aeternitatem Dei cum qualibet duratione creatâ, atque adeò cum qualibet parte temporis extrinseci non alium ordinem constituere, quàm præsentis ad præsens: atque ita nullum ens, nullumque tempus esse præteritum, aut futurum, sed cuncta esse præsentia, seu temporaliter indistantia respectu aeternitatis Dei. Quia tamen aeternitas Dei actu coexistens esse non potest enti creato, nisi quando hoc est actu existens; eo quòd coexistentia actualis Dei cum ente creato ex vtriusque coalescit actuali existentia; addit, indistantiam, quam semper habet aeternitas Dei à cæteris omnibus tum entibus, tum temporibus, non quidem coexistentia, sed plenæ sufficientiæ esse. Ex quo tandem, concludit, præsentia tantùm obiectiuâ, non item physicâ posse dici creaturas in vnoquoque instanti temporis, atque adeò semper, siue ab æterno, & in æternum præsentis, seu coexistentes Deo. In quo dissentit à Quiros. In eo tamen ambo conueniunt, quòd Deus iudicium tantùm de præsentia habet de quavis creaturâ existente, quo
G 2 sem.

semper iudicat, *creatura existit*; quin possit unquam iudicare, *creatura exiit*, aut, *creatura existet*. Unde ambo inferunt (in hoc subscribentes Thomistis supra relatis) maximè operè conferre ad scientiam visionis, quam Deus habet de creaturis existentibus, quod hæc sint physice præsentis æternitati Dei, seu potius, quod æternitas Dei modis dictis sit ab illis physice indistans.

Propositio I.

25 Patres Ecclesiæ, & S. Tho. non præsentiam physicam, quam adstruunt Auctores num. 22. & num. 24. citati, sed præsentiam obiectiuam dumtaxat attribuunt rebus existentibus seu de futuro, seu de præterito respectu æternitatis Dei.

Quoniam potissimum fundamentum sententiæ suæ ab auctoritate Sanctorum Patrum, & Angelici Præceptoris petunt Auctores dicti, illud imprimis euertere, in nostrarumque sententiam conuertere, opera præteritum erit, ostendendo Patres, & S. Tho. pro nobis potius, quam pro illis stare. Et primùm Ambros. lib. . de fide ad Gratian. cap. 7. dum ait, *Deo, que sunt futura, præsentia sunt*. de præsentia obiectiuam loquitur, ut manifestant sequentia verba. *Et ei, cui præcognita sunt, omnia ventura profactis sunt*. De eadem præsentia loquitur Hilari. lib. 12. de Trinit. inter medium, & finem loquens, *Nihil non semper cum Deo fuit, quicquid in rebus est*. Subiungit enim immediatè, *Quæ, & si ad creationem sui capta sunt, non sunt tamen à Dei præscientiâ, vel potestate inchoata*. Consentit Hieroni. ut videre est in eius fusionibus commentarijs epist. ad Ephesios cap. 1. ad illud. *Sicut elegit nos, &c.* ubi ait, *Quod electos nos ante fabricam Mundi testatus est, ad præscientiam Dei pertinet; cui omnia futura iam facta sunt; & ante, quam fiant, vniuersa sunt nota*.

26 Idem est sensus Augusti. lib. 5. de Trinit. cap. vlt. cum dicit, *Apud Deum nec præterita transeunt, & futura iam facta sunt*. Puta relatè ad suam cognitionem, ut magis explicat lib. 15. cap. 7. dicens. *Ita Deus nouit omnia, ut neque ea, que dicuntur præterita, ibi prætereant; neque ea, que dicuntur futura, quasi desint, expectentur, ut veniant; sed præterita, & futura cum præsentibus sint cuncta præsentia*. Nimirum præsentia obiectiuâ. De qua etiam loquitur lib. de prædest. & grat. cap. 5. sub initium, dum ait, *Quæcumque temporum moribus agitantur, adhuc nec sperantur futura, nec præterita transeunt; sed in præsentia Diuinitatis præsentis semper luce cernuntur*. Dixerat enim paulò ante, *Mundus, quantum pro tempore, ex quo factus est, caperit, in illa præsentia luce faciendus nullum potuit habere principium*. Et quantumcumque vel ex Adam usque, in hodiernum diem homines nati sunt, vel post nostram ætatem sunt nascituri, apud Deum nati sunt iam; & qui decursu totius vite tempore transeunt, in illo nihilominus diuini obtutus lumine sunt permanentes. Idem vult Augusti. lib. 2. ad Simplicianum quæst. 2. parum à principio, dum scientiam Dei de futuris ideo probat minus propriè dici præscientiam; quia apud Deum nihil est futurum in ordine ad cognosci. Ut luculentius ipse S. Doctor exposuit in illud Psalm. 45,

Et pulchritudo agri mecum est. Inquiens, *Cum illo enim erant omnia futura, & cum illo sunt omnia præterita*. *Futura ita, ut non ei detrahantur omnia præterita*. *Cum illo sunt omnia cognitione quadam ineffabilis sapientiæ Dei in Verbo constituta*. Et paulò post. *Et quare apud ipsum omnia? Quia, & ante, quam essent omnia, aut crearentur, ei nota erant omnia*. Quid clarius? Adde, ipsum Augusti. ferm. 11. de verbis Apostoli dixisse, *Habet Deus electos apud se ipsum, non in natura, sed in præscientiâ suâ*. Et lib. 4. de Genes. ad litt. cap. 18. *Res ante, quam fierent, erant, & non erant: erant in Dei scientiâ; non erant in suâ natura*.

Difficilius videtur loqui Gregor. mag. lib. 20. Moral. cap. 23. dum ait, *In illo enim nec præterita, nec futura reperiri queunt, sed cuncta mutabilia immutabiliter durant; & que in se ipsis simul existere non possunt, illi simul omnia assunt: nihilque in illo præterit, quod transit: quia in æternitate eius modo quodam incomprehensibili cuncta volumina seculorum transeuntia manent, currentia stant*. Verùm, loqui Gregor. de præsentia obiectiuâ, qua cuncta in ordine ad sui cognitionem, semper in Dei prospectu dicuntur stare iuxta dictâ suppositione quarta, tum ex eodem contextu, tum alijs ex locis eius, ubi similia reperit, constat. Dixerat enim paulò antea. *Quomodo est præscius, dum natus, nisi, que futura sunt, præsciantur? Et scimus, quia Deo nihil futurum est: ante cuius oculos præterita nulla sunt, præsentia non transeunt, futura non veniunt: quippe quia omne, quod nobis fuit, & erit, in eius prospectu præscitum est*. Et omne, quod præsens est, scire potius potest, quam præscire. Et lib. 4. Moral. cap. 32. ad illud Job. 3. *Cum Regibus & Consultibus terra. Fuisse, inquit, vel futurum esse, æternitas non habet; cui nimirum nec præterita transeunt, nec, que futura sunt, veniunt: quia cuncta præsens videt*. Magis adhuc se explicat lib. 9. cap. 35. dum loquens de æternitate Dei ait, *Eique nec transacta prætereunt, nec adhuc ventura, quasi que non appareant, desunt: quia is, qui semper esse habet, cuncta sibi præsentia conspiciit: cumque aspiciendo post, & ante non tenditur, nullâ inuicem mutatione, variatur*. Ecce cunctorum præsentiam in æternitate Dei ad eorum apparentiam, aspectum, intuitumque dumtaxat refert, Gregorium sequitur Isidorus lib. 1. de Summo bono cap. 6. consentitque Anselm. de casu Diaboli cap. 21. inter principium, & medium dicens, *Præsentia Dei non propriè dicitur præscientia, cui enim omnia semper sunt præsentia, non habet futurorum præscientiam, sed præsentium scientiam*. Id quod etiam docet Boetius lib. 5. de consolatione profla 6. inter principium, & medium.

28 Magis ad mentem Aduersariorum videtur loqui ipse Anselm. de concordia præscientiæ cum libertate cap. 1. circa medium. Vbi, cum dixisset, nihil in æternitate esse nisi præsens, quantumuis illud in tempore præteritum sit, aut futurum, addit. *Siquidem, quemadmodum præsens tempus continet omnem locum, & que in quolibet loco sunt; ita æterno præsentis simul clauditur omne tempus, & que sunt in quolibet tempore*. Multaque deinceps subiungit, quæ phrasim illorum redolent. Cæterùm, loqui eum de contentiâ temporum, & rerum in æternitate in ordine ad eorum cognitionem, atque adeo de præsentia tantum eorum obiectiuâ in actu primo, quam

quam suppositione quartâ exposuimus, verba illa paulo infra posita denotant. *Hoc ergo modo quidquid de his, quæ libero sunt arbitrio, veluti necessarium sacra Scriptura pronuntiat, secundùm æternitatem loquitur; in qua præsens est omne verum, immutabiliter.* Quia, quidquid in suo tempore futurum est necessarium necessitate consequente, est verum in æternitate, ipsique præsens obiectiue præsentia dictâ. Vnde Anselmus benè inferriâ concludit, ratione huiusmodi præsentia diuinam præscientiam cum libertate nostrâ conciliari. Quia nimirum iam supponitur actus liber futurus, vt sicque visibilis à Deo, propositusque diuino conspectui, & ipsi præsens obiectiue, antequam diuina præsentia infallibiliter in illum tendat. Quo fit, vt per hanc non antecedens necessitas aduersâ libertati inducatur, sed consequens cum illâ cohærens.

29 Clariùs eandem obiectiuam præsentiam adstruunt alij Patres. Beda lib. variarum qq. quæst. 13. inter medium, & finem. *Ab æterno, inquit, ea, quæ sunt futura nobis, in conspectu suo præsentia habuit.* Petr. Damian. epist. 4. de omnipot. cap. 7. ait, *Omnia suis obiecta conspectibus præsentialiter videt.* Greg. Nylen. orat. cateche. 22. *Futuros euentus tanquam res præsentem intuetur.* Damasc. dial. contra Manichæos prope medium, *Quæ futura sunt, veluti iam facta prospicit, & indicat.* Nemes. lib. de naturâ hominis cap. 44. §. 3. fine, *Deo futura tanquam præsentia sunt.* Prosper denique lib. 2. de vocat. Gent. cap. 34. dicit, *Scienciam Dei, quæ & præterita, & præsentia, & futura complectitur, tempore non tenet; & tam in conspectu eius stare ea, quæ gerenda sunt, quam illa, quæ aut geruntur, aut gesta sunt.*

30 Obijci tamen contra nos potest; Patres commemoratos non posse loqui de præsentia obiectiuâ futurorum in æternitate: quia per hanc non potest reddi ratio, (vt sæpe ab ipsis redditur), cur Deus futura ipsa ab æterno cognoscat; & cur eorum præscientia potius scientia præsentium, quam præscientia futurorum dicenda sit. Perperam enim dicerent Patres, ideo cognoscere Deum futura; quia futura cognoscuntur ab ipso; quod ipsum est, esse ei præsentia obiectiue. Neque esset, cur illi potius à scientiâ diuinâ de futuris, quam à creatâ auferrent rationem præscientiâ: quandoquidem etiam scientia creatâ, præsens sibi habet obiectum, quod representat, hoc genere præsentia obiectiue. Verùm hæc obiectio solùm haberet vim, si nos testimonia Patrum exponeremus de solâ præsentia obiectiuâ in actu secundo. Quia tamen asserimus, eos vt plurimum de præsentia obiectiuâ in actu primo sermonem facere, prorsus obiectio ruit. Quia per præsentiam hanc optimè redditur ratio, cur Deus futura cognoscat, vt suppositione quartâ notauimus. Tolliturque à scientiâ diuinâ ratio strictæ præscientiæ, quam habet creatâ. Intellectui quippe creato non sunt res futuræ hoc modo præsentem obiectiue, quemadmodum intellectui diuino; eo quod intellectus creatus non habet à naturâ vim intuendi illas in se ipsis determinatus immediatè ab earum existentia futurâ, prout opus erat, vt illæ in eius conspectu esse dicerentur, atque adeo ipsi præsentem, vt constat ex dictis in eâ suppositione quartâ sæpe citatâ. Quo fit, vt scientia, quam intellectus creatus de huiusmodi rebus futuris habet; strictissimè præscientia sit; secus verò, quam habet

Deus. Adde, dum Patres à scientiâ diuinâ de rebus futuris remouent rationem strictæ præscientiæ, quam habet creatâ, huius etiam imperfectiones intendere relegare à Deo. Creatura enim aut coniecturando per causas, aut per fidem, aut per speciem sibi indebitam, extrinsecusque immixtam cognoscit res futuras. Qui modi cognoscendi illas longè absunt à Deo. Neque putandi sunt Patres omnem rationem, præscientiæ tollere à scientiâ Dei de rebus futuris. Negari enim non potest eam eareus esse præscientiam, quatenus per infinitum tempus præcedit obiectum. Quo iure præscientia passim in sacris Literis, & ab ipsis Patribus appellatur. Sapient. 19. *Præsciebat enim futura.* Ad Roman. 8. *Quos præsciuit.* 1. Petri 1. *Secundùm præscientiam Dei Patris.* Et sæpe alibi.

Iam verò S. Tho. vbique insistens vestigijs Patrum eandem, atque illi, attribuit præsentiam rebus futuris, & præteritis respectu æternitatis Dei; longèque abest ab adstruendâ præsentia earum physica, quam illi Caiet. & eius sequaces adscribunt, vt nobiles alij Thomistæ disertè notarunt: quales sunt Heruæus, Ægidius, Syluester, & Deza citati supra. Etenim 1. par. quæst. 14. artic. 3. in corp. vnde suam Caiet. opinionem hausit, non obscure loquitur S. Tho. de præsentia obiectiuâ rerum in actu primo, de qua cæteros Patres loquutos, diximus. Ait enim, *Vnde omnia, quæ sunt in tempore, sunt Deo ab æterno præsentia, non solùm eâ ratione, quæ habet rationes rerum apud se præsentem, vt quidam dicunt; sed quia eius intuitus fertur ab æterno supra omnia, prout sunt in sua præsentialitate.* Quasi dicat, res contingentes præsentem sunt Deo ab æterno, non solùm quia apud ipsum sunt earum idæ; sed quia res ipsæ quoad existentiam, quam habituræ sunt in tempore, sufficienter sunt ei propositæ, & in conspectu, vt per immediatam intuitionem in eas possit ferri ab æterno. Vnde manifestum est, subdit, quod contingentiæ & infallibiliter à Deo cognoscuntur, in quantum subduntur diuino conspectui secundùm suam præsentialitatem. Et quidem particula *ab æterno*, quam bis usurpat S. Tho. manifestè denotare videtur, eum non de præsentia physica, sed tantum de obiectiuâ prædictâ loqui. Quippe talis particula absolute prolata, vt à S. Tho. profertur, non æternitatem Dei intrinsecam, sed extrinsecam durationem temporis infiniti, ac sine principio significat. Quo sensu non potuit S. Tho. dicere, res contingentes esse ab æterno Deo præsentem præsentia physica; cum id sit erroneum, hoc ipso, quod de fide est, eas cæpisse in tempore existere; sed tantum de præsentia obiectiuâ in actu primo, prout à nobis est explicata. De qua vtiq; loquutus etiam fuerat artic. 9. eiusdem quæst. in corp. dicens. *Quodam enim, licet non sint nunc actu; tamen vel fuerunt, vel erunt, & omnia ista dicitur Deus scire scientia visionis.* Quia, cum intelligere Dei, quod est eius esse, æternitate mensuretur, quæ sine successione existens totum tempus comprehendit, præsens intuitus Dei fertur in totum tempus, & in omnia, quæ sunt in quocunque tempore, sicut in subiecta sibi præsentialiter. De eademque semper præsentia obiectiuâ censendus est loqui S. Tho. vbicumque de præsentia futurorum, aut præteritorum in Dei æternitate disserit. Id quod & ipsi contextus satis apertè significare videntur, si bene

bonè expendantur, Videatur insuper 1. par. quæst. 57. artic. 3. in corp. tum quæst. 2. de verit. artic. 12. in corp. & lib. 1. contra Gent. cap. 66. ubi ratione 6. ait, *Quidquid per totum decursum temporis agitur, diuinus intellectus in tota sua aternitate inquetur quasi præsens: nec tamen, quod quadam parte temporis agitur, semper fuit existens.* Cui doctrinæ etiam insistit cap. 67. & in 1. distinct. 38. quæst. 1. artic. 5. post multa ad rem dicta concludit, *Omnia ut præsentia vno intuitu procul videt quasi ab aternitatis speculo, excludens videlicet per particulam procul præsentiam physicam, ut ex se patet.* Similiaque habet lib. 1. Periherm. lect. 14. Adde denique ex 1. 2. quæst. 91. artic. 1. ad 1. illud eiusdem S. D. *Ea, quæ in se ipsis non sunt, apud Deum existunt, in quantum tamen sunt ab ipso cognita, & præordinata.* Itaque S. Tho. potius pro nobis, quam pro Criet. & sequacibus stare haud dubiè censendus est.

Propositio 2.

32 Res contingenter existentes in aliquo determinato tempore neutiquam dici possunt coexistere Deo ab aeterno, aut ei realiter, & physicè ex aternitate, & semper simul præsentem esse.

Hæc propositio ex testimonijs Patrum primà citatis colligitur. A ratione autem, supposito dogmate fidei statuto suppositione secundà, probatur primò. Quia iuxta illud res contingenter existentes in aliquo determinato tempore neutiquam existunt ab aeterno. Ergo neque coexistunt Deo ab aeterno. Patet consequentia; quia nequit alteri coexistere, quod non existit; (cum coexistentia duorum nihil sit aliud, quam simultanea amborum existentia, ut est notum). Ergo nequit coexistere Deo ab aeterno, quod ab aeterno non existit. Dicunt Thomistæ, res creatas non existere ab aeterno in mensurâ propriâ; quia propriâ, & adæquata mensura earum est tempus, in quo denuò existunt, cum ante illud non existerent: existere tamen ab aeterno in mensurâ aternitatis tanquam in alienâ mensurâ communi, & excedente; qua etiam ratione coexistunt ab aeterno Deo. Sed contra. Aut, existere res ab aeterno in mensurâ aternitatis, est coexistisse eas semper, & absque principio aternitati intrinsicæ Dei; aut est coexistere eas eidem aternitati tunc temporis, quando ipsæ existentiam habent. Primum dici non potest: quia est contra dogma catholicum stabilitum. Secundum est id ipsum, quod omnes asserimus, quodque ad præsentem difficultatem de præsentia simultaneâ rerum creaturarum in aternitate non attinet, larbatum tamen extraneo, & alieno loquendi modo, ut ad eam videatur conducere. Omnes quippe fatemur, Mundum, quo tempore existit, aternitati Dei, siue Deo ipsi coexistere: non tamen propterea dicimus, Mundum coexistere Deo ab aeterno: nam hoc significat, Mundum semper, & in omni tempore, in quo Deus existit, existisse. Quod est hæreticum.

33 Sed dicunt rursus, in phrasi suâ eas particulas, *ab aeterno, in aeternum, & semper*, sicut & verbum, *existere*, nihil prorsus significare de extrinsecâ mensurâ temporis seu infiniti, seu finiti; sed meram mensuram aternitatis Dei, quæ tota simul, & indiuisibilis est, atque atque adeò carens

principio, & fine, tum etiam præterito, & futuro, suâque infinitudine ambiens tempora omnia, & quæcunque in ipsis temporibus successiue habent esse. Sed primùm, hoc est abuti dictis particulis, quas omnes hætenus ad significandam mensuram temporis vsurparunt vique ad istos Thomistas: imò & ipsi extra hanc quæstionem, ad id ipsum semper vsurpant. Quo iure S. Th. 1. par. quæst. 61. art. 2. in corp. absolutè pronuntiat, *Solus Deus, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus est ab aeterno: hoc enim fides catholica indubitanter tenet; & omne contrarium est sicut hæreticum resutandum.* Deinde per huiusmodi vocum, abusum nihil rei nouum asseritur, quod quidquam ad rem præstat, nec saluâ fide potest asseri, Semper enim verum, ac fixum debet stare, Deum per totam infiniti temporis aternitatem existisse, sine creaturis, easque dumtaxat illi coexistere, quo tempore existunt. Aternitatem autem intrinsecam eius eo solo sensu ambire omne tempus, & quæcunque in tempore existunt; quia ipsa semper stans omnibus partibus temporis, omnibusque rebus successiue fluentibus successiue correspondet, siue coexistit; non verò quia omnia ambiat, & complectatur in se simul. Præterea. Dum dicuntur creaturæ existentes ab aeterno, & in aeternum, & semper, & simul coexistere aternitati Dei, sumptis particulis istis cum præcisione à tempore. Vel tantùm intenditur significari, vnamquamque creaturam, quando existit, coexistere aternitati intrinsicæ Dei, siue simul cum illâ existere. Et hoc omnes asserimus, estque verissimum. Cum eo tamen stat, creaturas, quo passu successiue existunt, pro eoque dumtaxat tempore, quo existit vnaquæque, habere dictam coexistentiam, seu simultaneam existentiam cum intrinsicâ aternitate Dei, ut est manifestum. Vel insuper intenditur significari, creaturas semel existentes, quantumuis in diuersis temporibus, non posse non indefectibiliter, atque adeò simul coexistere aternitati intrinsicæ Dei, quandoque existat talis aternitas. Et hoc est absurdum; imò & erroneum. Nam inde manifestè sequitur, omnes eiusmodi creaturas simul cum aternitate Dei existisse, & exituras esse in toto tempore à parte ante, & à parte post infinito, in quo existit, & exitura est ipsa aternitas; atque adeò nullam earum cœpisse, nullamque desinere existere in villo determinato tempore. Quod vtrumque contra dogmata fidei est.

Itaque, licet sit verissimum, quandoque 34 existit quæuis creatura, simul eam cum Dei aternitate intrinsicâ existere: & vicissim aternitatem Dei simul cum ipsâ. Quod omnes fatemur. Falsissimum tamen est, quandoque existit aternitas intrinsicæ Dei, simul eam cum omnibus creaturis existere; & vicissim omnes creaturas simul cum ipsâ. Quod præterdere videntur suis loquutionibus præcitati Thomistæ. Hinc namque absurdum illatum sequitur manifestè. Dicent, creaturas omnes simul coexistere aternitati intrinsicæ Dei, eique subinde præsentem physicè esse, non quidem reduplicatiue prout existenti in aliquo, aut in omni tempore; quo casu deberent quoque tali temporis simul coexistere; & sequeretur commemoratum absurdum; sed considerata secundum se cum præcisione ab omni tempore. Ex qua coexistentiâ non sequitur coexistentia earum cum aliquo, aut cum omni tempore, in quo existit aternitas. Cessatque absurdum commemoratum.

Sed

35 Sed contra primò, Ergo malè pronuntiant absolute Thomistæ, creaturas coexistere aeternitati Dei ab aeterno, & in aeternum, & semper. Quandoquidem hæc loquutiones iuxta communem usum vocum manifestè præferunt coexistentiam omnium creaturarum cum Dei aeternitate prout existente ab aeterno, & in aeternum, & semper, hoc est in toto tempore infinito à parte ante, & à parte post. Quippe coexistentia vniuscuiusque creaturæ cum Dei intrinsicè aeternitate sumptà præcisè solum importat creaturam prout in sua determinatà mensurà existentem, & aeternitatem intrinsicè Dei prout existentem simul cum illà, nimirum in mensurà eadem, quidquid sit de residuo mensuræ aeternæ, siue principio, & sine carentis, ad quod insuper per sui totius replicationem tota ipsa sese extendit aeternitas. Longèque subinde abest, ut talis coexistentia verè dici possit aeterna, siue principio, & sine carens: sed temporanea æquè ac creatura, cui conuenit, atque adeò incipiens, aut etiam desinens in tempore dicenda est. Quemadmodum coexistentia, qua creatura existens Matriti coexistit immensitatì intrinsicè Dei, nequaquam immensa; sed clausa in eo determinato loco venit dicenda. Tamen immensitas Dei, quam claudit in suo conceptu reali, ad cætera omnia infinita loca; atque adeò immensè per sui totius replicationem extensa sit.

36 Contra secundò, Ergo malè etiam dicunt Thomistæ, omnes creaturas simul coexistere aeternitati Dei. Quandoquidem non simul, sed successiue existunt, nec possunt aliter, quàm existunt, aeternitati coexistere. Cum aliud non sit, eas aeternitati coexistere, quàm, quòd existat aeternitas, dum ipsæ existunt, Verum quidem est, singulas creaturas sumptas seorsim, dum existunt, simul cum aeternitate Dei existere, seu, quod idem est, ipsi coexistere: quia tamen aggregatum omnium, non simul, sed successiue fortitur existentiam, ideo aggregatum omnium non simultaneam cum eadem Dei aeternitate, sed successiuam fortitur coexistentiam. Quod ipsum est, omnes creaturas nequaquam coexistere simul aeternitati Dei, ut dicunt Thomistæ. Vnde etiam patet contra ipsos, nequaquam coexistere creaturas aeternitati Dei tanquam mensuræ alienæ, antequàm coexistant suis temporibus tanquam mensuris proprijs. Quia prorsus repugnat, creaturas sine existentia coexistere aeternitati diuinæ; cum aliud non sit hæc coexistentia ab existentia ipsarum, & Dei, ut constat; & non habent existentiam creaturæ, donec in proprijs suis mensuris temporis illam accipiunt, ut etiam est notum.

37 Pergo iam, & probo secundò propositionem datam contra præcitatos Thomistas. Certissimum est, imò & de fide, Mundum ita incæpisse existere in quodam determinato tempore tanquam in propria mensurà, ut in nullo alio tempore præcedente extiterit vllà ratione. Vel ergo in aeternitate Dei tanquam in mensurà alienà incæpit pariter existere, vel non incæpit. Si incæpit. Ergo in aeternitate Dei tanquam in mensurà alienà nullo vero sensu dici potest existere ab aeterno; quia incipere quidpiam existere, quæ ratione ab aeterno existit, manifestam repugnantiam inuoluit, ut & Thomistæ ipsi supponunt. Si autem Mundus in aeternitate Dei tanquam in alienà mensurà ita extitit semper, ut non incæpit existere, ut fatentur idem Thomistæ. Ergo

ante tempus, in quo primò fuit creatus à Deo, in aliquo alio tempore extitit contra suppositionem factam ex articulo fidei. Probo hanc consequentiam. Quia antequàm accederet tempus, in quo primò creatus est Mundus, iam erat Mundus extra statum puræ possibilitatis, & intra statum existentia, utpote coexistens aeternaliter aeternitati Dei. Repugnatque quidpiam esse intra existentia statum, & non existere in aliquo tempore, ut supra disput. 8. quæst. 6. statutum est.

Tertiò argumentor. Quia si creatura 38 semel existens in aliqua temporis parte ab aeterno, & in aeternum, & semper coexistere aeternitati Dei, eà existentia semel supposita, inuitabilis esset hæc coexistentia, ut est manifestum. Hinc autem planè sequeretur, talem creaturam nullatenus posse destrui à Deo, nullatenusque posse desinere existere, & esse intra statum existentialem. Quia ex suppositione dictæ existentia omnino est inuitabilis coexistentia dicta. Et hæc nullo pacto stare potest, si creatura destruat, desinatque existere, & esse intra statum existentialem. Cum coexistentia Dei, & creaturæ aliud non sit ab vtriusque existentia, ut constat.

Quartò argumentor pro meâ propositione 39 contra dictos Thomistas. Hodie Antichristus postea futurus non est coexistens aeternitati Dei adhuc consideratæ secundum se, & non reduplicatiue prout hodie existenti. Ergo creaturæ futuræ non sunt semper coexistentes aeternitati Dei, atque adeò neque ab aeterno. Consequentia est bona. Probo antecedens. Quia repugnat esse coexistens aeternitati Dei, quod absolute, & simpliciter non est existens, ut ex dictis in præcedentibus constat. Hodieque absolute, & simpliciter non est existens Antichristus; tamen postea exiturus sit, ut constat etiam ex se, & ex dictis disput. 8. quæst. 7. Quippe Antichristus, quantumuis sit postea exiturus, non magis est existens hodie absolute, & simpliciter, quàm homo purè possibilis, qui nunquam exiturus est.

Quintò argumentor. Quia iuxta doctrinam 40 ibidem statutam hodie est existens negatio cuiusvis rei postea futuræ, aut antea præteritæ, & de præsentis non existentis. Et consequenter talis negatio hodie est coexistens aeternitati Dei. Ergo res negata per illam siue præterita, siue futura nullatenus potest esse hodie eidem aeternitati coexistens, prout volunt Aduersarij. Fieret enim inde, ut ambo contradictionis extrema eidem simul aeternitati coexistere. Quod est impossibile. Respondent Thomistæ, non esse impossibile, neque inconueniens, quòd duo contradictoria extrema, qualia sunt res, & sua negatio, coexistant simul in mensurà aeternitatis communi, & excedente: quia ea non sunt contradictoria, & secum pugnantia respectu talis mensuræ; sed tantum respectu mensuræ eiusdem temporis: in quo proinde nequeunt simul coexistere, sed in diuersis. Contra tamen primò, Res, & sua negatio pugnant, & nequeunt simul existere in eadem mensurà temporis. Ergo etiam pugnant, & nequeunt simul existere in eadem mensurà aeternitatis. Patet consequentia. Quia, cum res, & sua negatio vicissim se excludant quoad existentiam, ubique extiterit vna, deficiat altera, necesse est. In nullà igitur mensurà possunt simul coexistere. Vergeo claris.

Ex

Ex coexistentiâ rei cum suâ negatione in eadem mensurâ aternitatis non minus sequuntur duo contradictoria simul vera, quam ex coexistentiâ earundem in eadem mensurâ temporis. Ergo utraque coexistentia æquè est impossibilis. Probo antecedens. Quia si res, & negatio eius in mensurâ aternitatis simul existunt, verum erit rem in mensurâ aternitatis existere, & simul in eâ non existere. Cùm sit idem formalissimè, existere in mensurâ aternitatis negationem rei, & non existere rem in tali mensurâ. Contra, secundo, Quia, cum sit necesse, quidquid existit, in aliquâ mensurâ temporis existere iuxta doctrinam stabilitam disput. 8. quest. 6. & consequenter, quæcunque existentiam habent hodie, existere in mensurâ hodiernâ; eo quod cetera mensuræ temporis desunt, dum hodierna adest; eo ipso, quod res, & eius negatio simul existerent hodie in aternitate Dei, non possent non etiam simul existere in hodiernâ mensurâ temporis. Quod, etiam iudicio Thomistarum, impossibile est. Falsa ergo est eorum doctrina. Ex qua sequitur illud.

41 Hinc argumentor sexto. Et probo, rem coexistentem semper aternitati Dei, etiam ut alienæ mensuræ, prout Aduersarij volunt, necessariò debere quoque existere, existisseque subinde, & exituram esse de facto in omni mensurâ temporis utrinque infiniti. Quod tamen contra fidem esse, constat ex dictis. Quia nimirum ex vnâ parte res coexistens aternitati non potest non coexistere mensuræ temporis præsentis, quando mensuræ temporis præsentis coexistit aternitas, iuxta doctrinam nuper citatam, atque suppositam. Ex alia verò parte nulla est partialis mensura totius temporis utrinque infiniti, quæ non fuerit, aut sit futura aliquando præsens, cuique propterea aternitas Dei aliquando non coexistit, aut sit coexistura de præsentis, ut etiam est notum.

42 Argumentor septimò. Impossibile est, ut duratio Antichristi futura existat in rerum natura, & non existat in eâ futurâ mensurâ temporis, cui essentialiter affixa est, ut constat ex doctrinâ de durationibus statutâ disput. 8. Ergo impossibile est, ut duratio Antichristi futura coexistat hodie aternitati Dei adhuc sumptæ secundum se cum præcissione à tempore hodierno, ut volunt Aduersarij. Probo consequentiam. Quia duratio Antichristi futura in mensurâ futurâ temporis, cui suapte essentia correspondet, hodie nequit existere, ut est notissimum: quia tale tempus nondum accessit. Neque absque eo, quod in tali tempore existat, in rerum naturâ potest existere, ut posuimus ex disput. 8. tanquam, omnino certum. Neque absque eo, quod existat in rerum naturâ potest diuina aternitati coexistere, ut certum est etiam ex sæpe dictis. Duratio ergo futura Antichristi de primo ad vltimum nullatenus hodie potest coexistere aternitati, ut volunt Aduersarij. Quo argumento vniuersaliter ostenditur, nullam durationem creatam coexistere posse aternitati Dei, præterquam in eâ ipsâ mensurâ temporis, cui ea essentialiter correspondet. Et consequenter nullam durationem creatam posse ab aeterno, & in aeternum, & semper coexistere aternitati Dei, prout prætendunt Thomistæ. Tantumdemque subinde dicendum esse de cæteris creaturis, quæ nullis determinatis mensuris temporis sunt per essentiam, alligatæ.

Argumentor octauo. Si omnes rerum creaturarum durationes, & omnes temporis partes, quibus illæ suapte essentia correspondent, semper, & simul coexisterent aternitati Dei, ut volunt Thomistæ; & non potius aliæ, post alias, & merè successiuè. Sequeretur, tales durationes, & tales partes temporis simul existere, nullamque in existentia suâ successionem habere. At hoc absurdum planè est implicatorium, contra earum essentiam. Stare igitur non potest sententia Thomistica, ex qua sequitur. Probat sequela. Quia, ut coexistere successiuè aternitati Dei tales durationes, & partes temporis, nihil est aliud, quam eas successiuè existere, suppositâ existentia stabili, & permanente aternitatis Dei; ita coexistere simul, & non successiuè aternitati Dei tales durationes, & temporis aliud esse non potest, quam eas simul, & non successiuè existere, suppositâ existentia stabili, & permanente aternitatis Dei. Existentibus siquidem successiuè talibus durationibus, & partibus temporis, earum cum aternitate coexistentia eo ipso successiuè est, quemadmodum nos illam ponimus, ut est manifestam.

Argumentor nonò. Si durationes suapte essentia affixæ determinatis temporibus existerent ab aeterno, & semper in aternitati Dei, prout volunt Thomistæ, necessariò existerent in aternitate Dei ab aeterno prout existentes in suis determinatis temporibus tanquam in proprijs mensuris: quia necessariò existerent in aternitate Dei ab aeterno prout habentes proprias essentias, ut est notissimum; essentiaque sunt propria earum in talibus temporibus existere ex hypothesi, quod existant, ut constat. At tales durationes existere in aternitate Dei ab aeterno prout existentes in suis proprijs temporibus, implicatorium est: quia prout existentes in suis proprijs temporibus cæperunt existere, ut fides docet, & prout existentes in aternitate Dei ab aeterno non cæperunt existere, ut docent Thomistæ; implicatoriumque planè est, prout cæperunt existere non capisse existere. Ergo, &c.

Argumentor decimò. Non minus est indiuisibilis, & extensa per sui replicationem ad infinita loca immensitas intrinseca Dei, quàm est indiuisibilis, & extensa per sui replicationem ad infinita tempora eternitas intrinseca Dei. Et nihilominus creaturæ coexistentes immensitati neque vbiq; neque immensè dicuntur coexistere illi, sed in eis dumtaxat determinatis locis, quibus eæ correspondent. Ergo creaturæ quoque coexistentes eternitati neque semper, neque æternaliter, sine ab æterno, & in æternum dicendæ sunt illi coexistere, sed in eis dumtaxat temporibus, quibus eæ correspondent. Nulla enim ad rem idonea potest disparitas assignari, ut factis ex se est notum. Ex quo patet, neque vllam idoneam rationem sententiæ Thomisticae reddi posse. Quæ enim dumtaxat reddi potest, de factoque redditur, est. Quia eternitas Dei, indiuisibilis, atque adeò tota simul cùm sit, ad omnia omnino tempora extenditur, eaque quodam modo ambit, complectitur, seu comprehendit. Quod certe potiore iure, multoque ad rem accommodatiore habet immensitas respectu locorum, utpote quæ non successiuè, sed simul extenditur ad omnia loca, multoque proprius dici potest illa complecti, comprehendere, seu ambire. Cùm tamen aternitas non simul, sed successiuè extendatur ad omnia tempora, minusque proprie proprietate

terea illa complecti, comprehendere, seu ambire dicatur. Unde tandem concluditur, sententiam Thomisticam nullo penitus fundamentum sufficienti subnixam esse.

46 Undecimo denique argumentor. Idcirco creatura omnes simul, & ab aeterno, & semper coexistunt aeternitati Dei, ipsique sunt praesentes: quia hæc indivisibilis, atque adeo tota simul est, ad omniaque tempora extenditur, in quibus creatura existunt. Ergo & creatura omnes, quæ successivè existunt, quandiu Angelus durat, simul, & à principio existentia illius, & semper coexistunt ipsi Angelo, ipsique erunt praesentes; siquidem & ipse Angelus indivisibilis, atque adeo totus simul est, ad omniaque tempora extenditur, quæ pertinent ad ipsius ævum, in quibus existunt diæ creaturæ. Hoc autem absurdum est apud omnes. Ex quo aliud sequitur. Angelum scilicet non minus futura, quam quæ iam existunt, cognoscere, contra illud Matth. 24. & Marc. 13. *De die autem illo nemo scit, neque Angeli Dei, & contra certam sententiam omnium Theologorum, & Patrum. Respondent Thomistæ, cognitionem Angeli non mensurari ævo, sicut mensuratur eius substantia: quia non durat per totum ævum cum ipsa substantia. In quo differt à cognitione divinâ, quæ æquè est æterna, ac substantia Dei. Quo fit, ut cognitioni angelicæ futura non sint præsentia, ac proinde nec cognoscibilia; sicut sunt cognitioni Dei. Verùm responsio hæc, præterquam quod absurdum primum deorat, non dissolvit secundum. Quia, si futura ab initio existentia Angeli sunt iam præsentia substantiæ eius, nihil deest, quominus tunc possint illa ut præsentia cognosci per cognitionem tunc existentem; tamen hæc mox desinat esse, nec ulterius simul cum ipsa substantiâ duret. Impertinens enim est univèrsè, quod cognitio sit duratura usque ad tempus futurum, ad hoc, ut summ objectum in illo exiturum attingat antecedenter ut præsens, si illud est reuerà præsens antecedenter substantiæ cognoscenti, atque adeo & ipsi cognitioni, ut satis ex se est notum. Hæc satis modò pro secundâ propositione datâ, quæ ex dicendis insuper in sequentibus amplius, & amplius confirmabitur.*

Propositio 3.

47 Aeternitas intrinseca Dei nequaquam est nunc, adhuc specificatiuè sumpta, actualiter coexistens, præsensque physicè omnibus partibus temporis præteritis, & futuris, rebusque in illis existentibus, ut dicebat Quiros citatus num. 24.

Probatur manifestè primò. Quia aeternitas intrinseca Dei solum coexistit actualiter ijs, quæ actualiter existunt; cum certum sit coexistentiam actualem plurium in eorundem omnium actuali existentia consistere. Sed partes temporis, & res cum illis iam præteritæ, partesque temporis, & res in illis postea futuræ nunc non existunt actualiter, ut est notissimum. Ergo aeternitas intrinseca Dei nequaquam est nunc actualiter coexistens illis.

48 Secundò. Quia aeternitas intrinseca Dei nunc est coexistens actualiter negationibus rerum præteritarum, & futurarum, quæ de præsentia non

existunt: quia tales negationes nunc actualiter sunt existentes, (qua ratione negationes dicuntur existere), prout constat ex doctrinâ statuta disput. 8. quæst. 7. & certum est aeternitatem intrinsecam Dei actualiter esse nunc coexistentem ijs omnibus, quæ nunc actualiter existentia sunt. Ergo aeternitas intrinseca Dei rebus ipsis præteritis, & futuris per tales negationes negatis nunc actualiter coexistens esse non potest. Patet consequentia. Quia simul coexistere actualiter duobus extremis contradictionis, proindeque verum esset coexistere eam, & simul non coexistere rebus prædictis, Quod est impossibile, ut arguebam supra.

Tertiò. Quia coexistentia Dei, & creaturæ, cum aliud non sit à coniuncto ex Deo, & ex creaturâ, manifestè est destruibilis à Deo destruendo creaturam. At talis non esset, si sententia nostre propositioni opposita vera esset: quia iuxta illam semel productâ creaturâ non potest non esse Deus semper illi coexistens. Ergo. Vel aliter. Certum est creaturam aliquando existentem posse deficere: certum est etiam quodvis totum siue aggregatum deficere posse per defectum unius partis eius: certum quoque est coexistentiam Dei & creaturæ totum, siue aggregatum quoddam esse coalescens ex Deo, & creaturâ tanquam ex partibus. Ergo certum debet esse de primo ad ultimum, posse per defectum creaturæ deficere coexistentiam Dei, & creaturæ; de factoque proinde deficere, quoties creatura deficit. At creatura semper deficit, præterquam in eâ mensurâ temporis, in qua existens est. Ergo coexistentia Dei, & creaturæ semper etiam deficit, præterquam in eâ mensurâ temporis, in qua est existens ipsa creatura. Tantum abest, ut Deus quantumvis præcisè consideratus sit semper coexistens creaturæ, quæ in aliqua tantum parte temporis existens est.

Quartò venit propositio præsens probanda per cætera ferme omnia argumenta, quibus præcedens probata est. Facientque pro illâ præterea, quæ in sequentibus pro ducemus; ut cuique consideranti innotescet.

Propositio 4.

Aeternitas intrinseca Dei nec sibi identificat adæquatè omnes differentias durandi. Nec sumpta præcisè rebus præteritis, & futuris vllatenus est præsens physicè ob indistantiam sufficientiæ, qua ut sic aliquo modo indistans ab eis dici potest.

Hæc propositio contra Ribadeneiram est citatum num. 14. Probatur autem quoad primam partem. Quia differentia durandi ex conceptu suo essentiali dicunt successiorem, siue extensionem temporalem, atque adeo diversitatem, & distinctionem realem. Ergo non possunt illæ esse adæquatè identificatæ cum aeternitate intrinsecâ Dei, quæ omnino est indivisibilis, atque adeo tota simul, & expers omnis successiõnis, & diversitatis, & distinctionis partium. Itaque Deus non habet omnino intrinsecè à suâ aeternitate præcisè durare hodie, & durare heri, & durare cras, perendique, &c: quia hæc prædicata manifestam diversitatem, & successiõnem, & distinctionem realem habent; qualem prædicata omnino intrinseca Deo habere

HH non

non possunt, vt constat, sed ea habet partim intrinsecè à suâ æternitate, & partim extrinsecè à consortio temporali diei hesternæ, hodiernæ, & crastinæ, perendinæque, &c. A suâ quippe intrinsecè æternitate præcisè solùm habet Deus existere, & durare absolutè in se absque omni prorsus successione, siue extensione temporali, & necessitatum esse ad durandum in omnibus partibus totius temporis successivè fluentibus ex hypothesi, quòd illæ sint; sicque ad se se extendendum ad illas per sui totius in illis temporalem replicationem, seu, quod est idem, per sui totius cum illis temporalem correspondentiã, atque adeò etiam ad duratiuè coexistendum omnibus rebus, quæ in ipsis temporis partibus extiterint durantes. Quemadmodùm à suâ intrinsecè immanentè præcisè solùm habet Deus, existere absolutè in se absque vlla omnino extensione locali, & necessitatum esse ad existendum in omnibus partibus totius spatij localis, supposito, quòd illæ sint; sicque ad se se extendendum ad illas per sui totius in illis replicationem, seu repetitionem localem; atque adeò etiam ad localiter coexistendum omnibus rebus, quæ in ipsis partibus spatij extiterint locatæ iuxta doctrinam de immanentè traditam disput. 6. quæst. 8.

52 Et confirmari potest primò hæc doctrina, Quia certum est, Deum semper habere suam intrinsecam æternitatem. At non habet semper Deus durare cras, durare perendie, &c. Ergo, Deum durare cras, perendie, &c. aliquid importat distinctum ab intrinsecè æternitate Dei. Negant minores Recentiores præfati, concedentes de planò, Deum hodie iam secum habere durare cras, & perendie, & semper. Sed certè aut abutuntur vocabulis, aut repugnantia docent. Nam per, durare hodie, cras, & perendie, &c. omnes intelligunt etiam in Deo seriem diversarum durationum realiter sibi succedentium, & extensionem temporalem constituentium, qualis æternitati Dei præcisè sumptæ prorsus repugnat, vt est notum.

53 Id quod secundo confirmatur. Quia duratio intrinsecæ Dei, cum sit indivisibilis, extensionem temporalem partium intrinsecam sibi non habet, vt duratio creata, Ergo solùm habet se extrinsecam per sui totius repetitionem in partibus temporis extensæ, vt habet localem immanentiam intrinsecæ Dei in partibus extensæ spatij localis. Sed, existere Deum hodie, & cras, & semper, extensionem Dei temporalem planè præferre, vt præsefert localem existere Deum hic, & ibi, & ybique. Ergo, sicut, existere Deum hic, & ibi, & ybique, non à se præcisè, sed partim extrinsecè habet ipse ab extensione spatij localis, in cuius omnibus partibus totus est simul replicatus. Ita, existere Deum hodie, & cras, & semper, non à se præcisè, sed partim extrinsecè habet ipse ab extensione temporis, in cuius omnibus partibus totus successivè replicatur, prout illæ successivè fluunt.

54 Iam secunda pars propositionis ostenditur, Quia æternitas intrinsecæ Dei, quantumvis per se præcisè considerata nequaquam est actualiter coexistens nunc rebus præteritis, & futuris, quæ nunc non sunt actualiter existentes, vt proposit. 3. monstratum est. Ergo nec illis est physicè præsens. Quandoquidem, esse illis præsentem, physicè, & esse illis actualiter coexistentem, idem omnino est, vt constat. Vnde etiam patet, res

ipsas præteritas, & futuras non existentes nunc vicissim æternitati nunc existentis, quantumvis præcisè consideratæ, præsentis physicè non esse.

Dices. Duratio intrinsecæ Dei nunc existens sumpta per se præcisè, & duratio Antichristi futura (tantumdemque est de cæteris rebus futuris, & præteritis) non constituunt ordinem prioris, & posterioris, vt constituunt duratio mea hodierna, & ipsa duratio Antichristi; sed ordinem præsentis, & præsentis, vt constituunt duæ quæque durationes eidem temporis instanti suapte essentia correspondentes. Ob idque duratio Antichristi, cum accesserit, & duratio Dei per se præcisè erunt mutuò sibi præsentis. Ergo duratio intrinsecæ Dei nunc existens sumpta præcisè per se indistans temporaliter est à duratione Antichristi futura, hæcque comparatione illius nullatenus futura est; quia distantia temporalis, & futuritio absque ordine prioris, & posterioris constare non potest, vt est notum. Ergo durationes Dei, & Antichristi sumptæ præcisè iam nunc sunt sibi mutuò præsentis physicè. Respondeo, durationem Dei consideratam per se præcisè, & durationem Antichristi futuram de suo non constituere ordinem prioris, & posterioris, sed ordinem simultanearum; vt tamen constituunt actualiter ordinem præsentis, & præsentis, debere vitamque esse actualiter de præsentis existentem. Et quoniam duratio Antichristi futura existens de præsentis non est, ideo duratio Dei nunc existens, quantumvis præcisè considerata, nunc non est physicè præsens durationi Antichristi; nec duratio Antichristi est præsens durationi Dei. Quemadmodùm duæ quæque durationes creatæ eidem instanti temporis correspondentes non constituunt de suo ordinem prioris, & posterioris, sed ordinem simultanearum; vt tamen constituunt actualiter ordinem præsentis, & præsentis, duo sunt requisita, & quod ambæ sint existentes, neutraque earum sit purè possibilis, & quod ambæ sint existentes de præsentis, & neutra earum sit tantum existens aut de præterito, aut de futuro.

Hinc patet, durationem Dei nunc existentem sumptam per se præcisè, & durationem Antichristi futuram distantes positivè non esse temporaliter, seu duratiuè, vt sunt distantes mea hodierna duratio, & ipsa duratio Antichristi. Non tamen propterea esse eas nunc indistans positivè, indistantia scilicet consistente in simultaneâ coexistentia, siue in mutuâ præsentia; sed tantum negativè, indistantia scilicet excludente distantiam positivam. Itaque, sicut substantia mea sumpta præcisè distans positivè non est suapte natura à duratione futura Antichristi, quandoquidem simul cum illa in eadem mensurâ temporis potest existere, & nihilominus nunc neque indistans ab illa est positivè, sed tantum negativè; quia defectu existentia præsentis illius nunc nec actualiter illi coexistens, nec physicè illi præsens est. Sic duratio Dei sumpta præcisè pariter nunc se habet, quod ad rem attinet, respectu durationis Antichristi postea futuræ.

Vnde rursus manifestè consequitur, tametsi duratio Antichristi postea exitura æternitati intrinsecæ Dei consideratæ præcisè nunc non sit præsens physicè ob rationem traditam; nihilominus neque esse futuram propriè loquendo comparatione illius vt sic, Quia futuritio propriè dicta distantiam temporalem importat inter rem futuram, & eam respectu cuius futura dicitur, qualis non est, vt diximus, inter durationem postea

postea exituram Antichristi, & durationem Dei intrinsecam sumptam præcisè. itaque duratio Antichristi proprie est futura respectu æternitatis seu durationis intrinsecæ Dei prout existens nunc, siue in præsentis instantis temporis reduplicatiuè; quia respectu instantis præsentis temporis duratio Antichristi distantiam temporalem, suapte naturâ, atque adeo propriam futuritio- nem habet. At respectu æternitatis, seu duratio- nis intrinsecæ Dei, quæ nunc existit, præcisè, siue specificatiuè sumptæ futura proprie non est duratio Antichristi: quia ab illâ suapte naturâ temporaliter, seu duratiuè non est distans, vt diximus. Vide id ipsum in meâ substantiâ, cui prout existenti hodie reduplicatiuè proprie est futura duratio Antichristi ob distantiam tempo- ralem, qua prout sic est distans ab illâ, secus sumptæ specificatiuè, & præcisè ob talis distan- tiæ defectum.

58 Rogas. Quomodo ergo duratio Antichri- sti postea exitura cum æternitate intrinsecæ Dei nunc existente, & considerata præcisè compa- randa est: quandoquidem ad illam vt sic neque comparatur vt præsens, neque vt futura. Res- pondeo, comparandam esse vt quoddam extre- mum existens, siue habens esse intra statum exi- stentialem, habensque indifferentiam vt sic præ- cisè consideratum ad hoc, vt reddatur præsens, aut futurum in quouis distantia temporali gra- du, aut præteritum in quouis etiam distantia temporalis gradu respectu æternitatis intrinsecæ Dei. Duratio quippe Antichristi (& idem est de qualibet aliâ creaturâ, seu affixâ, seu non affixâ determinatæ mensuræ temporis) tunc comparabi- tur vt præsens æternitati intrinsecæ Dei, quando amba simul reipsâ extiterint de præsentis in eâ- dem mensurâ temporis iam tunc etiam præsentis; idque, siue comparatio fiat ad Dei æternitatem, sumptam præcisè, siue ad illam prout existen- tem in ipsâ mensurâ præsentis temporis. Tunc verò duratio prædicta, aut quæuis aliâ creaturâ, vt futura comparabitur in tali, vel tali distantia temporalis maioris, vel minoris gradu, aut vt præterita similiter respectu æternitatis intrinsecæ Dei, quando hac existente in mensurâ præsentis temporis, illa aut exitura sit, aut extiterit in tali, vel tali mensurâ temporis aut futurâ, aut præteritâ; comparatioque fiat ad æternitatem, reduplicatiuè prout existentem in dictâ temporis præsentis mensurâ. Pariterque venit philosophan- dum de comparatione cuiusvis creaturæ aliquando existentis cum meâ substantiâ existente nunc de præsentis, considerataque tum præcisè secundum se, tum prout nunc existente. Recognoscatur doctrina de præteritione, præsentia, & futuritio- ne rerum, quam dedimus in Pharo Scient. disp. 10. quest. 2. & 4. Verum enim verò quia à parte rei quidquid existit, in aliqua mensurâ temporis necessario existit iuxta doctrinam certam statu- tam disput. 8. quest. 6. qua ratione partes temporis inter se comparantur, eadem &, quæ in eis exi- stunt, veniunt à parte rei comparanda; quidquid sit de comparationibus præcisè suis. Atque ita, si- cut respectu partis temporis, quæ præsens est, cæteræ vel sunt præteritæ, vel futuræ absolu- tæ, & reipsâ, ita respectu existentium in parte temporis præsentis, quorum vnum sem- per est Deus, cætera, quæ antea exiterunt, vel postea existunt, præterita, vel futura sunt absolute, & reipsâ. Quo pacto subinde hodie respectu existentia Dei absolute, & reipsâ est

præterita existentia Adami, futuraque existentia Antichristi.

59 Vnde postremò doctrinatum præsentis, tum præcedentium propositionum non parum confir- manda venit. Primò: quia eo ipso, quòd hodie à parte rei est futurus Antichristus respectu Dei, repugnat, quòd hodie à parte rei sit Antichristus physicè præsens Deo. Præsentia siquidem phy- sica, & futuritio eiusdem comparatione eiusdem manifestè opponuntur. Quòd si præsentia phy- sica Dei, & Antichristi hodie non datur à parte rei, simpliciter, & absolute non datur: quia aliter, quàm in aliqua mensurâ temporis, dari non potest, vt tanquam certum est statutum; & alia, præter hodiernam simpliciter, & absolute non extat: nam cæteræ omnes vel iam præterierunt, vel non dum accesserunt. Secundò: quia præ- sentia physica Dei, & Antichristi, cum aliud non sit à coexistentia amborum, absque exi- stentiâ Antichristi constare non potest, vt est notissimum. At hæc modò non datur; nam debet dari in aliquo tempore iuxta dicta; & neque datur in hodierno, vt constat; ne- que datur in alio; cum modò nullum aliud extet. Ergo præsentia physica Dei, & Antichristi modò non datur. Et conse- quenter simpliciter, & absolute non da- tur. Quia simpliciter, & absolute non est, quid- quid modò non est: quantumuis vel antea fue- rit, vel sit postea futurum. Restat iam, vt argu- menta diluamus, quæ contra statutas proposi- tiones, aut earum aliquam solent, aut etiam possunt fieri.

Diluuntur argumenta contraria.

60 Primò obijciuntur plurima testimonia Patrum, & S. Tho. quæ probare videntur, præsentiam physicam rerum omnium in Dei æternitate ab æterno, & in æternum, & sem- per. Cæterum Patres & S. Tho. non de præ- sentia physica, sed de obiectiua, præter- tim eâ, quam talem in actu primo dicimus, loquutos esse, abundè confecimus, ipsorum testi- monijs relatis, proposuit. 1.

61 Secundò obijcitur. Deus habet ab æter- no perfectissimam intuitionem futurorum, vt est certissimum. Sed intuitio est visio rei physicè præsentis intuenti quâ talis. Ergo futura phy- sicè sunt ab æterno præsentia Deo in suâ æterni- tatis mensurâ, Nego minorem. Quia de con- ceptu intuitionis, siue visionis perfectissimæ solùm est attingere clarissimè obiectum prout existens à parte rei in suâ differentiâ temporis. Quod sta- re potest, quin obiectum ipsi intuitioni, aut in- tuenti coexistat, aut sit præsens physicè. Id quod videtur docere S. Tho. 1. par. quest. 14. ar- tic. 9. in corp. verbis recitatis à nobis supra pro- posit. 1.

62 Tertio obijcitur. Æternitas est mensura infinita, & indiuisibilis. Ergo absque vllâ suc- cessione continet omne tempus præsens, præteri- tum, & futurum. Ergo omnia, quæ sunt in tempore, illi sunt actu realiter ab æterno præsen- tia. Hoc argumentum vocat Gonzalez efficacis- simum.

simum. Et confirmat. Quia non potest dari præteritum, & futurum respectu durationis non habentis partes præteritas, & futuras, quales æternitas non habet, cum sit indivisibilis. Concesso antecedente argumenti (apud me quidem debilissimi); distinguo primum consequens. Absque vllâ successione intrinsecâ; concedo; extrinsecâ; nego. Et nego secundam consequentiam. Itaque æternitas Dei intrinsecè non habet partes, quæ successivè fluant: ipsa tamen tota successivè coexistit partibus temporis extrinseci, & rebus in eis existentibus; atque ita successivè solum, non simul, continet omne tempus, & omnes res successivè existentes. Repugnat enim, æternitatem simul coexistere extremis, quæ non simul, sed successivè existunt; & simul continere per coexistentiam extrema, quæ non simultaneam existentiam, sed successivam habent. Unde ad confirmationem patet, intra ipsam æternitatem Dei nihil esse præteritum, & futurum, cum ea sit indivisibilis, & tota simul; respectu verò æternitatis prout existentis in instanti præsentis præterita sunt, quæ iam præterierunt, & futura quæ existunt postea. Tamen talia non sunt, loquendo propriè, respectu eiusdem sumptæ præcisè. Cum quo fiat, neque illi ut sic præsentia esse, prout circa proposit. 4. expositum est.

63 Quartò obijcitur. Deus ratione suæ intrinsecæ immensitatis actu præsentialiter, & physicè continet omnes differentias loci. Ergo & ratione suæ intrinsecæ æternitatis continet eodem modo omnes differentias temporis. Nego consequentiam. Quia partes loci omnes sunt actu: partes verò temporis successivè accedunt. Utræque autem in suâ mensurâ communi eo dumtaxat modo, quo habent esse, dici possunt contineri; partes quidem loci permanenter; partes verò temporis successivè. Neque aliud possibile est.

64 Quintò obijcitur. Quæcunque coexistunt æternitati Dei, toti illi coexistunt. Sed æternitas Dei est ab æterno. Ergo coexistunt illi ab æterno. Mala consequentia. Sicut hæc. Quæcunque coexistunt immensitati Dei, toti illi coexistunt. Sed immensitas Dei est ubique. Ergo coexistunt illi ubique. Dicendum ergo est, quæ coexistunt æternitati Dei, coexistere quidem illi toti, sed pro eâ tantum mensurâ temporis, in quo unumquodque existentiam habet; non tamen pro alijs, ad quas insuper omnes se se extendit æternitas per sui totius temporalem replicationem, siue repetitionem. Quod ipsum est, quodvis existens coexistere toti æternitati Dei quoad intrinsecum, non verò item quoad extrinsecum, quibus illa successivè coexistit. Quemadmodum ego toti immensitati intrinsecæ Dei correspondeo in hoc loco; non tamen propterea sum in omni loco, ubi est ipsa immensitas repetita.

65 Sextò obijcitur. Quidquid coexistit integræ durationi carenti principio, & fine, eo ipso absque principio, & fine, atque adeò ab æterno, & in æternum illi coexistit, ut patet in re, quæ coexistet integræ durationi Angeli producti ab æterno, & in æternum duraturi. Sed creaturæ coexistunt integræ æternitati Dei, quæ duratio est carens principio, & fine. Igitur absque principio, & fine, atque adeò ab æterno, & in æternum illi coexistunt. Respondeo. Quidquid coexistet integræ durationi indivisibili, & eo ti-

tulo carenti principio, & fine, quòd totum tempus vtrinque infinitum per temporalem suarum infinitarum partium distributionem replet, qualis esset duratio illius Angeli producti ab æterno, & in æternum duraturi; id quidem non posse non tali durationi absque principio, & fine, atque adeò ab æterno, & in æternum coexistere. Secus verò, quidquid coexistit integræ durationi indivisibili, & eo titulo carente principio, & fine, quòd totum tempus vtrinque infinitum replet per sui totius temporalem replicationem, qualis est æternitas Dei, huic enim integræ durationi bene potest qualibet res coexistere vel in vnicò instanti temporis, in quo tota integra est. Cum tamen integræ illi non possit, non coexistendo toti tempori vtrinque infinito: quia in nullâ minori mensurâ est ipsa tota integra.

Septimò obijcitur. Creaturæ coexistunt æternitati intrinsecæ Dei prout habenti suam essentiam. Sed de essentia æternitatis intrinsecæ Dei est, existere ab æterno, & in æternum, & semper. Ergo creaturæ coexistunt æternitati intrinsecæ Dei prout existenti ab æterno, & in æternum, & semper. Ergo & ipsa creaturæ existunt ipsi æternitati coexistentes ab æterno, & in æternum, & semper. Probat hæc vltima consequentia: nam cætera firma videntur. Quia, ut planè repugnat, creaturam coexistere æternitati Dei reduplicatiuè prout existenti hodie, quin ipsa creatura existat hodie ipsi æternitati hodie coexistens: ita planè repugnat, creaturam coexistere æternitati Dei reduplicatiuè prout existenti ab æterno, & in æternum, & semper; quin ipsa creatura existat coexistens ipsi æternitati ab æterno, & in æternum, & semper. Hoc argumento malè vexari possunt Recentiores, qui putant æternitatem intrinsecam Dei realiter identificare sibi omnes differentias durandi, iuxta dicta proposit. 4. atque ita, Deum, per suam essentiam præcisè habere existere ab æterno, & in æternum, & semper. Hoc namque posito, sicut est manifestum, creaturam non posse coexistere æternitati Dei aliter, quam prout habenti suam essentiam reduplicatiuè; ita quoque manifestum est, creaturam aliter non posse coexistere æternitati Dei, quam reduplicatiuè prout existenti ab æterno, & in æternum, & semper. Hinc autem manifestè etiam sequitur, & ipsam creaturam existere coexistentem æternitati Dei ab æterno, & in æternum, & semper iuxta argumentum factum. Nos verò, qui contra dictos Recentiores tenemus, nequaquam Deum identificare sibi omnes differentias durandi; atque ita non per suam essentiam præcisè, sed per coexistentiam cum tempore extrinsecò vtrinque infinito habere ipsum hoc, quod est, existere ab æterno, & in æternum, & semper, facillimè illud vno verbo diluimus dicentes, ex eo, quòd creatura non possit coexistere Deo aliter, quam prout habenti suam essentiam reduplicatiuè, neutiquam sequi, creaturam necessariò coexistere Deo reduplicatiuè prout existenti ab æterno, & in æternum, & semper: quia hoc non est de suâ intrinsecâ essentia: Quo cessat necessitas, ut & ipsa existat Deo coexistens ab æterno, & in æternum, & semper.

Octavò obijcitur. Nulla est creatura, quæ non coexistat æternitati. Ergo nulla est creatura quæ non existat ab instanti æternitatis, atque adeò ab æterno. Respondeo, existere

creaturam ab instanti, seu potius ab indivisibili æternitatis intrinsecæ Dei, (dato quod ita loqui liceat), non esse existere ab æterno, sed existere ab eo instanti temporis, in quo primò caput creatura coexistere æternitati intrinsecæ, atque indivisibili Dei.

68 Nonò obijcitur. Creatura coexistens hodierno diei existit hodie. Ergo creatura coexistens æternitati existit ab æterno. Nego consequentiam. Quia creatura vel in vnicò solo instanti temporis potest coexistere æternitati intrinsecæ Dei, de qua est sermo. Quo fit, ut ipsi coexistere, non sit existere ab æterno, ut satis superque constat ex dictis.

69 Decimò obijcitur. Hodie scit Deus scientiã visionis, Mundum esse sibi actualiter coexistentem, atque præsentem physicè, qualis hodie reuera est, iudicioque de præsentì (quod diuersum est naturã suã à iudicio de præterito, & de futuro) iudicat, *Mundus iam nunc est actu existens, & mihi realiter præsens*. Sed idem ipsum eadẽ scientiã, atque iudicio sciuit Deus, & iudicauit ab æterno: quia Deus nullam omnino scientiam in tempore potest acquirere, ut concors Patrum, & Theologorum sententia fert; alioquin mutaretur. Nec minùs vera talis scientiã fuit in Deo ab æterno, quàm hodie est. Igitur Mundus ab æterno fuit reuera actualiter coexistens, ac præsens Deo physicè, Quo eodẽ pacto videtur arguere August. lib. 2. ad Simplicianum quæst. 2. parum a principio, dum ait, *Si autem, sicut in ordine creaturarum, ita & apud eum nondum sunt, quæ futura sunt, sed ea præuenit sciendo. Bis ergo ea sentit, vno quidem modo secundum futurorum præscientiam; altero verò modo secundum præsentium scientiam. Aliquid ergo temporaliter accedit scientiæ Dei. Quod absurdissimum, atque falsissimum est. Vnde, concludit paulò infra. Placet ergo, ut non dicamus præscientiam Dei; sed tantummodò scientiam.*

70 Hoc argumentum contra omnes est; in illamque impingit difficultatem de variatione temporanea scientiæ diuinæ à varietate veritatum successu temporis obuientium, successuque temporis dumtaxat verè iudicabilium oriundam, quam proposuimus in Pharo Scient. disput. 10. quæst. 3. & iterum inferius tangemus in tract. de Scient. Dei. Etenim, admissã etiam præsentia physicã futurorum in æternitate Dei, certum est, accedente tempore, in quo vnaquæque res existit, non solum iudicare Deum, eam esse præsentem in suã æternitate tanquam in alienã mensurã, quod iudicauit semper. Sed insuper eam iam actu esse præsentem in tempore, ut in mensurã propriã. Quod videtur non potuisse iudicari, antequàm tale tempus accederet: quia videtur esse id noua veritas obiectiua etiam comparatione Dei (vbi est cetera dubium comparatione nostri iuxta dicta loco citato) cum tempore accedens, & ante illud non iudicabilis. Remanetque in omni sententiã integra difficultas. Enim verò, quod cuncta cognoscantur à Deo ut æternitati præsentia, non tollit, quòd quædam eorum ut futura, quædam ut præsentia, & quædam ut præterita debeant cognosci ab ipso relatè ad proprias eorum, quas habent, temporis mensuras. Alioquin ignoraret Deus differentias status futuri, præsentis, & præteriti, quæ rebus prout existentibus in proprijs mensuris successu temporis obueniunt; ne-

que discerneret, quando quæuis earum futura, & quando præsens, & quando præterita esset. Ex hac ergo varietate, quam habent res in ordine ad tempus, (sint, aut non sint simul præsentibus æternitati Dei), quamque nequit Deus ignorare, nasci videtur, ut scientiã eius successu temporis sit variabilis, ut contendeant argumenta, quæ loco citato produximus. Quorum proinde difficultas nihil minuitur per supra dictam præsentiam rerum in Dei æternitate. Quidquid in oppositum dixerint Recentiores, ut ibidem notauimus. Ex quibus patet, per argumentum factum nihil ad intentum præstari. Nam, siue Mundus fuerit, siue non fuerit semper præsens æternitati Dei tanquam mensuræ alienæ; id prorsus est certum, non fuisse illum semper præsentem hodierno diei, aut toti temporì, cui coexistit tanquam mensuræ propriæ. Siquidem anno millesimo, antequàm fieret, ne tiquam erat iam ille actualiter existens, & præsens in suã propriã mensurã, donec, accedente hac, in eã habuit existentiam actualiter, & de præsentì, qualiter eam adhuc habet, & retinet hodie. Cùm igitur, dato, quòd Mundus semper, & inuariabiliter fuerit præsens æternitati Dei, conspicuum sit, quomodo Deus per scientiam prorsus inuariabilem illum semper ut sic præsentem potuerit cognoscere. Difficultas superest vincenda ab omnibus tam adstruentibus, quàm respuentibus eam præsentiam æternalem, quomodo Deus semper, & inuariabiliter potuerit cognoscere Mundum ut præsentem, in suã propriã mensurã temporis; cùm tamen Mundus, non semper, sed aliquando fuerit præsens in tali mensurã, uti hodie adhuc est. Nam quousque talis mensura, Mundusque in eã fuit actu præsens, non videtur potuisse Deus per totam temporis æternitatem antecedentem affirmatiuè iudicare iudicio de præsentì, *Mundus iam in suã temporis mensurã actualiter existens, & præsens est.* Vti potuit, postquam Mundus est factus, & hodie potest.

71 Neque August. loco citato præsentiam, physicam rerum in æternitate, quam Thomistæ præcedunt, sed solum obiectiuam admittit, prout diximus proposit. 1. ut patet etiam ex ijs, quæ scripsit immediatè ante relata verba in hunc modum, *Quid est præscientia, nisi scientia futurorum? Quid autem futurum est Deo, qui omnia supergreditur tempora? Si enim in scientiã res ipsas habet, non sunt ei futura, sed præsentibus: ac per hoc non iam præscientia, sed tantum scientia dici potest. Si autem sicut in ordine, &c. ut supra.* Ad difficultatem ergo cunctis communem tactam in argumento propositò confiteor, prout iam factus sum in Pharo Scient. disput. 10. quæst. 3. citata, me non habere solutionem, in qua planè quiescat animus. Nec mirum, cùm neque habuerit Augustinus loco citato. Vbi, postquam eandem persentiscens difficultatem arguens pro vtrãque parte rem hanc discussit, concludit, *Quod si ita in Deo est, ut possit propriè dici, intelligit, & intellexit, sentit, & sensit; admittit tempus, & subrepat nihilominus illa mutabilitas, quæ longè à Dei substantiã remouenda est. Et tamen & scit Deus, & præscit Deus ineffabili modo.* Ineffabile quippe est, quomodo Deus per eandem prorsus scientiam, qua iudicauit ab æterno, me hodie exiturum, iudicet hodie, me iam actualiter, & de præsentì existere, quin de actuali existentia, præsentiaque
mei

mei in hodiernâ die nouam hodie notitiam comparat. Quod tamen latere omnes debemus, ne scientiâ Dei temporaneum accrementum tribuamus contra sententiam communem Patrum, & Theologorum. Tamen si fortasse nonnemo absque præiudicio sententiâ eorum, omnimodâque perfectionis Dei posset difficultatem dictam componere, prout etiam in eo loco Phari tetigimus.

72 Postremo. Recentiores, qui contra nostram proposit. 4. opinantur aternitatem Dei intrinsecam sibi identificare realiter omnes differentias durandi; id probant. Tum quia tales differentias habere omnino ab intrinseco maiorem perfectionem præferunt, quàm eas partim ab intrinseco habere; & Deo summa perfectio excogitabilis tribuenda est. Tum quia durationes creatæ ab intrinseco eiusmodi differentias habent, nequeunt enim à partibus temporis imaginarij semiextrinsecè habere; cum hæc reipsâ aliud non sint à quidditate, siue possibilitate ipsarum durationum, prout supra à nobis disput. 5. quæst. 2. est expositum. Respondeo ad primum, non posse esse maiorem perfectionem Dei id, quod est ipsi Deo impossibile: identificare autem sibi omnes differentias durandi, Deo impossibile est, vt ostendimus. Summa ergo perfectio aternitatis Dei intrinsecè in eo stat, quod Deum ita in se absolute durantem citra omnem temporalem extensionem constituit, vt & necessitatum reddat ad durandum in omni tempore ex suppositione, quod illud sit, atque adeo ad se se extendendum ad omnes partes eius per sui totius in illis omnibus temporalem replicationem, siue repetitionem. Id quod pariter præstat immensitas intrinseca Dei tum absolute, tum respectiue ad omnes partes loci. Quemadmodum omnipotentia ita constituit Deum absolute in se secundum, vt ex suppositione, quod sint creaturæ possibiles, neutiquam possit non euadere potens illas producere. Ad secundum respondeo, durationes creatas eatenus habere ab intrinseco differentias durandi, quatenus ab intrinseco habent esse compositas ex partibus in quibus differentia ipsa consistunt. Quod longe abest à duratione indiuisibili, qualis diuina est. Quomodo autem hæc ne virtualiter quidem subire possit compositionem ex diuersis formalitatibus correspondentibus partibus temporis diuersis, tum ex dictis in simili de immensitate disput. 6. quæst. 8. constat, tum ex dicendis quæst. 4. constabit amplius.

73 Modò ex dictis in rota hæc quæst. nonnulla confectaria inferenda sunt,

Confectaria præcedentis doctrinæ.

Confectarium 1.

74 Quauis vnaquæque duratio creata in suâ mensurâ coexistat simul cum aternitate Dei; omnes tamen, absolute loquendo, non coexistunt ei simul.

Constat ex dictis, Quia aternitas Dei, & quæuis duratio creata non prioris, & posterioris sed simultaneorum constituunt ordinem, atque adeo, quando amba simpliciter existunt, simul sibi coexistunt. At hoc ipso, quod omnes durationes creatæ comparatæ inter se ordinem priorum, & posteriorum constituunt; proinde

que non aliter, quàm successiue, possunt simpliciter existere: neque aliter, quàm successiue, atque adeo non simul, possunt omnes, absolute loquendo, aternitati Dei coexistere.

Dices. Quæ sunt simul duratione vni tertio, sunt simul inter se. Sed duratio hodierna est simul duratione cum Dei aternitate: similiterque duratio crastina. Ergo duratio hodierna, & crastina sunt simul duratione inter se. Distinguo maiorem. Quæ sunt simul duratione vni tertio non replicato temporaliter, sunt simul inter se; concedo; replicato, vt est Dei aternitas; nego. Simile est in immensitate, quæ replicata localiter cum singulis multotum est simul, quæ non sunt simul inter se. Tantundemque euenit in anima, in Angelo, & alijs, quæ tum temporaliter, tum localiter replicantur.

Confectarium 2.

75 Creatura non prius duratione existit in aternitate Dei, quàm in propria temporis mensurâ.

Est contra plerosque ex Thomistis citatis num. 22. Probaturque primò. Nam, vt ipsi fatentur, aternitas Dei considerata præcisè non præcedit duratione mensuram propriam temporis Antichristi futuri: quia considerata præcisè non ordinem prioris, & posterioris, sed presentis, & presentis constituit cum illâ: atque adeo secundum durationem prior illâ non est. Ergo Antichristus prout existens in aternitate considerata præcisè nequit esse prior secundum durationem seipso prout existente in propria temporis mensurâ. Quod ipsum est, non posse eum prius duratione in aternitate præcisè sumpta existere, quàm in propria mensurâ temporis. Sed neque existere potest prius duratione, quàm in propria mensurâ temporis, in aternitate prout coniunctâ cum aliâ mensurâ temporis antecedente: quia hoc esset, simul cum aternitate in hac mensurâ temporis antecedente propriam ipsam existere, Vnde sequeretur, vel quod haberet existentiam prius tempore, quàm existeret existere. Quod est implicatorium. Vel quod in omnibus mensuris temporis, in quibus præexistit aternitas, extitisset; quippe de omnibus est eadem ratio: sicque nunquam incipisset existere, sed semper, & ab aeterno extitisset. Quod est contra si dem.

76 Secundò probatur. Nam, licet aternitas Dei non solum prout coniuncta cum mensurâ temporis præcedente mensuram propriam Antichristi, sed etiam sumpta præcisè non sit tam simul duratione cum illo; (vt verè non est, tamen neque ab illo se positum distans, vt circa proposit. 4. explicatum relinquimus). Tamen, quia Antichristus nullo modo sit coexistens aternitati Dei, quousque, accedente suâ propria mensurâ temporis, de presenti, atque adeo simpliciter in illâ reddatur existens: tunc autem simul duratione ipsi mensurâ, & aternitati Dei coexistens reddatur. Conficitur, Antichristum nullo modo prius duratione in aternitate Dei existere, quàm in mensurâ propria temporis. Idemque pariter dicendum venit de qualibet aliâ creaturâ.

Tertiò probatur. Quia, si Mundus prius duratione extitisset in mensurâ aternitatis, quàm in propria mensurâ temporis, non posset dici (vt debet iuxta dogmata fidei) simpliciter, & absolute

lutè capisse existere, cum primùm à Deo in tempore creatus est: sed cum addito diminuente capisse existere in tali tempore. Sicuti res, quæ extitit heri, nequit dici incipere hodie existere absolute, & simpliciter. Licet cum addito diminuente dici possit incipere existere hodie in hodierno die.

79 **Quartò probatur.** Quia Mundus eatenus dicitur existere in æternitate tanquam in mensurâ alienâ communi, & excedente, quatenus existens in propriâ temporis mensurâ ipse cum suâ mensurâ, sicut & cætera cuncta aliquando existentia, intra amplitudinem æternitatis comprehenduntur. Sicut ego, & propius locus, in quo sum, præsens, cum cæteris entibus sublunariis intra ambitum cæli ab ipso comprehensi existere dicimur. Igitur Mundus non prius duratione in æternitate, quàm in propriâ temporis mensurâ est existens. Respondent Aduersarij, & si Mundus non sit in æternitate seorsim à suo tempore, sed simul cum illo, & in illo, ambo tamen esse in æternitate non prout in se, sed prout in ipsâ, quo pacto bene possunt esse in ipsâ prius duratione, quàm in se. Quo fit, vt quatenus in ipsâ æternaliter esse possint, siue ab æterno; tamen tantùm temporaliter, siue in determinato tempore sint, quatenus in se se. Contra tamen. Quia, quàm certum est, non posse quidpiam esse in tertio sine suâ essentiâ, atque adeò, nisi & prout habens suam essentiâ, tam certum est, non posse quidpiam esse in tertio, nisi prout habens esse in se se. Repugnat ergo, vt Mundus, & tempus ipsi correspondens habeant esse in æternitate aliter, quàm prout habentia esse in se se. Et consequenter, vt prius duratione in æternitate, quàm in se se habeant esse. Vnde etiam repugnat, vt sint in æternitate æternaliter, siue ab æterno; cum in se tantùm sint temporaliter, siue in determinato tempore. Hæc satis. Nam multa ex adductis pro proposito, i. pro præsentiam consecratio facere possunt.

Consecratio 3.

80 **Res indifferentes ad existendum in diuersis temporis partibus prius naturâ sunt coexistentes æternitati Dei, quàm propriæ temporis mensuræ.** Quod etiam, licet diuerso titulo, diuersoque prioritatis genere fortasse dici possunt habere res essentialiter affixæ determinatis temporis partibus.

Prior pars propositionis conspicienda est. Nam vnaquæque res primi generis prius naturâ existit tum prioritate inconnexionis non mutæ, tum prioritate causæ materialis, seu subiectiue, quàm existat duratio sibi superaddita, per quam formaliter fit correspondens, siue existens, siue durans de factò in propriâ temporis mensurâ; vt notum est, suppositâ doctrinâ, quam sequimur, quamque expoluimus disput. 8. de durationibus superadditis. Æternitas item Dei, utpote ab ipso indistincta, prius naturâ existit, quàm ipsa superaddita duratio tum prioritate inconnexionis non mutæ, tum prioritate causæ primæ. Hoc autem ipsum est, coexistentiam vniuersiusque rei primi generis cum æternitate diuinâ priorem naturâ esse, quàm coexistentiam eiusdem rei cum propriâ temporis mensurâ; vt est notum.

81 **Posterior autem pars probatur.** Quia, cum

vnaquæque res affixa determinato tempore non per durationem superadditam, & se posteriorem naturâ, sed per se ipsam illi coexistat, non aliter dici potest tali coexistentiâ esse prior naturâ, quàm dici potest quæuis pars prior naturâ esse suo toto iuxta doctrinam de prioritatibus traditam in Pharo Scient. disput. 15. Cumque etiam æternitas Dei tum prioritate inconnexionis non mutæ, tum prioritate causæ primæ eiusmodi coexistentiâ sit prior. Consequens est vt coexistentiâ rei affixæ determinato tempore cum æternitate diuinâ prior naturâ fortasse dicenda veniat, quàm coexistentiâ eiusdem rei cum ipso tempore prioritate quadam mixta ex ijs, quas habent æternitas ipsa, & ipsa res respectu talis coexistentiæ. Quo totum consecratio propositum expostum manet, & probatum.

Consecratio 4.

Creatura, quæ respectu mei prout hodie existens futura, aut præterita est, respectu Dei considerati præcisè (sicut & respectu meæ substantiæ præcisè sumptæ) neque futura, aut præterita, rigorosè loquendo, neque præsens physicè est, sed existens cum indifferentiâ, vt sit præsens, vel præterita, vel futura. Respectu vero Dei prout hodie existens æquè sunt futura, aut præterita, quæcunque respectu mei similiter prout hodie existens futura, aut præterita sunt.

Totum consecratio constat ex dictis circa 83 proposit 4. Nec maiore eger probatione, aut explicatione.

Consecratio 5.

Qua ratione creaturæ incipiunt, aut desinunt existere, eadem incipiunt, aut desinunt coexistere, atque adeò præsentibus physicè esse æternitati intrinsicæ Dei.

Quia pro eâ tantùm mensurâ temporis, qua existunt creaturæ, sunt coexistentes, præsentisque physicè æternitati intrinsicæ Dei; minimè verò aut ante illam, aut post illam, vt ex dictis in præcedentibus satis, superque est notum.

Consecratio 6.

Quidquid extitit, & iam non existit, æternitati Dei intrinsicæ coexistit, & iam non coexistit. Similiterque, quidquid nondum existit, postea tamen est extititurum, nondum coexistit æternitati Dei intrinsicæ postea tamen coexistet.

Hoc consecratio ex præcedenti sequitur manifestè. Ex dictisque subinde in præcedentibus satis est notum.

Confectarium 7.

85 Præsentia physica in æternitate Dei creaturarum tam præteritarum, quam futurarum, qualiter ponitur ab Auctoribus relatis num. 22. impertinens est ad hoc, vt illæ in se ipsis cognoscantur à Deo,

Ita tenent contra illos omnes Doctores nostra sententia. Probatumque primò. Quia tales res pro sua differentiâ temporis in se ipsis habent verum existentiale esse, atque adeò veritatem obiectiuam ab eo indistinctam ex quocunque alio tempore, ab æternoque proinde, & in æternum verè scibilem, seu verè iudicabilem. Ergo independentè ab eo, quòd sint, aut non sint illæ præsentès physice æternitati Dei, non possunt non ex quouis alio tempore, ab æternoque, & in æternum sciri, seu iudicari à Deo; clarissimèque subinde prout sic existentes in suâ differentiâ temporis intuitiue videri. Consequentia est euidens: quia Deum, vt pote infinitè cognoscituum, nulla veritas obiectiua scibilis, seu iudicabilis verè latere potest; vt est notissimum. Antecedens autem constat. Quia, vt hodie citra omne dubium est verum, siue iudicabile verè, Adamum existisse in suâ differentiâ temporis, & Antichristum exiturum in suâ; ita in omni tempore futuro, atque adeò in æternum verum, siue iudicabile verè erit, Adamum existisse in suâ differentiâ temporis; in omni tempore præterito, atque adeò ab æterno, verum fuit, Antichristum exiturum in suâ. Impertinens igitur est ad hoc, vt Deus ex quouis tempore clarè cognoscat res præteritas, & res futuras, quòd illæ semper sint, aut non sint præsentès physice æternitati Dei. Quòd autem eiusmodi Dei de rebus cognitio visio intuitiua earum sit, inde constat: quia talis communiter iure appellatur scientia, qua res existentes prout existentes seu de præsentè, seu de præterito, seu de futuro in se ipsis cognoscuntur à Deo; (quidquid nonnulli contradicant super nominibus dumtaxat, & modo loquendi altercantes); & scientia, de qua tractamus, huius generis est. De quo tamen plura dicemus in tract. de Scient. Dei.

86 Confirmatur primò. Quia iuxta eorumdem Auctorum sententiam non solum est verum, res aliquando existentes esse præsentès simul in Dei æternitate tanquam in mensurâ alienâ, & communi, sed etiam esse præsentès, aut præteritas, aut futuras in suo tempore, vt in mensurâ propriâ. Siquidem iuxta ipsorum sententiam, idcirco sunt coexistentès æternitati Dei; quia in suâ propriâ mensurâ temporis seu præsentè, seu præteritâ, seu futurâ sunt existentes. Igitur Deus, cui nullum verum potest latere, præcindendo ab eo, quòd res sint suæ æternitati coexistentès, siue in ipsâ præsentès simul vt in mensurâ alienâ, eas præsentès, aut præteritas, aut futuras in tempore vt in mensurâ earum propriâ clarissimè iudicat. Impertinens igitur est illa prima veritas rerum (dato quòd sit) ad hoc, vt Deus cognoscat secundam. Igitur præsentia physica rerum in Dei æternitate (estò detur) ad hoc, vt illæ in se ipsis existentes cognoscantur à Deo ipso, impertinens est.

87 Confirmatur secundò. Distincta veritas est, me existere hodie, ac me coexistere æternitati Dei: nam prima dicit præcisè meam hodiernam existentiam; secunda verò insuper dicit existentiam Dei. Ergo, præcindendo ab eo, quòd

ego coexistam, vel non coexistam æternitati Dei, ab æterno fuit verum, & cognoscibile, atque adeò etiam cognitum à Deo, me existere hodie; ad quam cognitionem proinde impertinens est, me esse præsentem æternitati Dei.

Confirmatur id ipsum tertio. Quia, rem existere in suâ propriâ mensurâ temporis seu præsentè, seu præteritâ, seu futurâ, non pendet ex eo, quòd illa sit præsentès Deo ab æterno; imo hæc præsentia ab illâ existentia est dependens iuxta dictos Auctores. Ergo veritas obiectiua dictæ existentie ab ipsius existentia esse indistincta, proindeque cognoscibilitas eius nullatenus à tali præsentia pendere potest. Hæcque proinde, vt illa à Deo cognoscatur, inutilis, siue impertinens est.

Confirmatur quartò. Eriamsi Deus non, esset præsentès in omni loco, sed tantum in vno loco particulari, inde nihilominus cognosceret cætera cuncta, qua à se secundum locum distita forent, casu quòd talia forent. Quis neget id perspicacitæ mentis diuinæ? Ergo, etiam si non, esset præsentès in omni tempore, ex eo tamen, in quo esset, cognosceret pariter omnia seu præterita, seu futura, qua à se secundum tempus distita forent, casu quòd talia forent. Ergo sicut immensitas, qua Deus ambit omnem locum, non est ei ratio cognoscendæ, qua in locis diuersis habent esse. Ita neque æternitas, qua Deus ambit omne tempus, erit ei ratio cognoscendæ ea, quæ existunt in diuersis temporibus.

Confirmatur quintò. Præsentia futuri in æternitate impertinens est iuxta supra dictos Auctores ad cognitionem, qua Deus cognoscit futurum ipsum in suo decreto. Ergo & ad cognitionem, qua illud cognoscit in ipso, ad quam solum ipsi talem præsentiam possunt. Probo consequentiam. Quia, quando futurum cognoscitur in decreto, & si per se non determinat ad talem cognitionem, per se tamen terminat illam prout futurum est in suo tempore independentè à præsentia in æternitate. Ergo præcisè vt futurum quid verum est per se cognoscibile: aliàs non posset vt sic terminare veram sui cognitionem: & quidem veritate sibi intrinsecâ à suo esse existentia indistinctâ, non veritate extrinsecè mutuatâ à decreto; vt constat ex generali doctrinâ traditâ à nobis in Pharo Scient. disput. 10. quæst. 1. Ergo vt sic non solum est potens terminare, sed etiam est potens determinare ad sui cognitionem intellectum cognoscituum omnis veri, qualis est diuinus. Quòd est, non solum in decreto, sed in se etiam cognoscibile esse independentè à præsentia in æternitate. Et quidem ego non capio, cur Deus determinatus à suo decreto tanquam à medio suâ cognitione fieri possit in futurum vt futurum independentè ab eius præsentia in æternitate; & non possit pariter in ipsum fieri ab ipso, determinatus: quandoquidem huiusmodi determinatio non fit per aliquem influxum obiecti in intellectum diuinum, sed per solam extrinsecam positionem ipsius obiecti in eo statu, in eaque temporis mensurâ, in qua verè cognoscibile est.

Confirmatur sextò. Quia obiecta purè possibilis, atque etiam impossibilia titulo veritatis obiectiue, atque quiditatiue, quam in se, siue de suo habent intra statum quiditatiuum iuxta vniuersalem doctrinam de statibus rerum, traditam in Pharo Scient. disput. 10., per se determinant intellectum diuinum ad sui cognitionem, per seque subinde, & in se cognoscuntur

tur à Deo citra omnem sui in aeternitate præsentiam, ut apud omnes est in confesso. Ergo obiecta etiam existentia titulo veritatis obiectivæ, atque existentialis, quam habent in suâ differentiâ temporis, in suoque subinde statu existentiâ suæ præsentia, suæ præteritionis, suæ futuritionis, iuxta dicta etiam ibidem, non possunt non pariter per se determinare intellectum diuinum, ad cognitionem sui, per seque subinde, & in se ab ipso cognosci independenter ab omni sui præsentia in aeternitate: estò illam habeant.

92 Quæ quidem argumenta non solum probant, præsentiam physicam simultaneam rerum omnium futurarum, ac præteritarum in aeternitate diuinâ, quam prædicti Thomistæ ponunt, impertinentem esse, ut illæ in se ipsis ab æterno, & in æternum cognoscantur à Deo. Sed etiam probant, præsentiam seu coexistentiam successivam, qua res ipsæ verè coexistunt in suis proprijs mensuris temporis aeternitati Dei, impertinenter etiam, siue accidentarie se habere ad talem earum aeternam cognitionem. Nam æquè benè cognouisset Deus ab æterno, me hodie exiturum; essetque in æternum cogniturus, me hodie exitisse, à veritate ipsâ obiectivâ hodiernæ meæ existentia determinatus; etiam si per impossibile ita ego existerem hodie, ut non essem, hodie coexistens aeternitati Dei. Specialiter autem quòd præsentia rerum Thomistica in Dei aeternitate ad earum cognitionem in se ipsis necessaria non sit, per ea omnia argumenta conuincitur, quibus proposit. 1. & 2. manet probatum, talem præsentiam omnifariam esse impossibilem.

93 Porro ad probandam eius necessitatem ad rerum prædictam cognitionem eo potissimum, argumento videntur Thomistæ. Quo probare conuertunt, res contingenter futuras, ut futuras veritatem determinatam non habere; ac proinde nec certò posse à Deo in se ipsis cognosci, nisi prout physicè præsentem aeternitati eius. Sed primum, res contingenter futuras ut futuras veritatem determinatam habere, ratione cuius in se ipsis sunt ab æterno cognoscibiles, tum ex dictis in præsentia quæst. satis, superque constat; tum ex doctrinâ de statibus rerum datâ in eâ disput. 10. Phari Scient. planè colligitur; tum infra in tract. de Scientia Dei ex confesso offenditur; tum demum ex ipsorum Thomistarum doctrinâ manifestè deducitur. Si enim, ut consentitur ipsi, res futura idcirco est ab æterno præsentem aeternitati Dei; quia in suâ propriâ mensurâ temporis reuerà est futura, per eandemque prorsus existentiam coexistit ab æterno Deo, per quam reuerà existet postea in suâ temporis mensurâ, planè repugnat, esse eam verè præsentem Deo ab æterno, veritatemque subinde determinatam prout præteritam Deo ab æterno habere; quin verè sit futura in suâ temporis mensurâ; & quin subinde veritatem habeat determinatam prout futura, siue exitura in tali tempore. Aut certè, si nunquam est determinatò verum, fore exiturum Antichristum in tempore futuro, neque erit determinatè verum, esse illum semper præsentem aeternitati Dei; cum veritas huius præsentia omnino dependeat à veritate illius futuritionis. Quo fiet, ut nec ratione talis præsentia sit à Deo cognoscibilis Antichristus: quandoquidem nulla res non verà à Deo cognoscibilis est, ut constat. Adde, necessitatem præsentia rerum in Dei aeternitate

æqualiter adstrui, aut certè debere adstrui à Thomistis commemoratis pro cognitione diuinâ earum, quæ iam sunt præteritæ, atque pro cognitione diuinâ earum, quæ sunt futuræ; & tamen certum est, etiam apud ipsos, res præteritas ut præteritas determinatam veritatem obiectivam habere. Igitur inconsequenter reducunt dictam necessitatem in defectum veritatis obiectivæ determinatæ rerum futurarum prout talium.

Confectarium 8.

94 Multa, quæ dicunt Recentiores, contra quos egimus proposit. 3. & 4. de scientiâ, quam Deus habet de rebus aliquando existentibus, omnino falsa censenda sunt.

Falsò enim imprimis dicunt, Deum per suam scientiam ab æterno, & semper iudicare de quavis re aliquando existente, *Hæc res iam mihi est physicè præsens, & actualiter coexistens*. Nam tale iudicium falsum esset toto eo tempore, quo res iudicata actu iam, & de præsentia existens non esset. Et Deo penitus repugnat iudicium falsum. Cum enim Antichristus postea exiturus reuerà non sit iam hodie physicè præsens, & actualiter coexistens Deo, adhuc secundum se, & cum præcisione à die hodierno considerato, uti proposit. 3. & 4. citatis monstratum est, non posset non esse falsum iudicium, quo Deus iudicaret hodie, *Antichristus iam mihi præsens physicè, & actualiter coexistens est*; ut est notissimum. Huiusmodi igitur iudicia de rebus aliquando existentibus adstruentia ab æterno, & semper earum physicam præsentiam; & æqualem coexistentiam cum Deo, quantumvis præcisè considerato, nequiquam in ipso Deo ab æterno, & semper dari dicenda sunt.

95 Deinde falsò etiam dicunt, de quavis re aliquando existente dumtaxat habere Deum semper iudicium de præsentia adstruens præsentiam, physicam talis rei, non item habere aliquando iudicium de futuro, vel de præterito adstruens ipsius rei futuritionem, vel præteritionem. Nam, licet nulla res comparatione substantia Dei sumptæ præcisè sit propriè futura, aut præterita, defectu positivæ distantia ab illâ, adhuc quando defectu propriæ existentia nec præsens illi est, iuxta doctrinam stabilitam proposit. 4. ob idque Deus de nullâ re potest iudicare eam veritate, sibi sumpto præcisè propriè futuram, aut præteritam esse, adhuc quando nec iudicare cum veritate potest, esse eam sibi præsentem, seu actu coexistentem, iuxta dicta nuper. Attamen, quia comparatione Dei prout in quouis tempore præsentia existentis, verbi gratia in tempore hodierno, omnes res, quæ iam præterierunt, reuerà præteritæ sunt, & omnes, quæ postea existent, futuræ; non potest non Deus, dum cuius temporis præsentia correspondet, verbi gratia temporis hodierno, iudicij de præterito, & de futuro iudicare, sibi prout sic tales priores res præteritas, & tales posteriores futuras esse: quia non potest non Deus iudicare, quidquid est verum, qua ratione est verum, ut constat. Quomodo autem Deus per eandem scientiam sibi coæternam, & penitus inuariatam iudicare valeat de eadem re aliquando existente, nunc esse eam sibi futuram, nunc præsentem, & nunc præteritam, ineffabile sanè est, ut dicebat Augustinus citatus num. 71. Constatque ex dictis circa argumentum decimum à num. 69. in loco

que Phari Scient. it i citato. Itaque quandoquidem verum hodie est, Antichristum comparatione Dei sumpti præcisè quoddam existens esse cum in differentia ad futuritionem, præsentiam, & præteritionem; comparatione autem Dei prout hodie existens quoddam existens esse futurum iuxta dicta circa proposit. 4. nequit non hodie vtrumque iudicari à Deo, qui nequit non iudicare omne verum. Quandoquidem item, tempore Antichristi accedente, verum erit, ipsum præsentem esse; & eo tempore transacto, ipsum esse præteritum; nequibit non pariter Deus in tempore Antichristi iudicare, ipsum esse præsentem; & eo tempore transacto, ipsum esse præteritum. Quomodo autem veritates istæ obiectivæ, diversæque comparatione nostri, diversæ non sint comparatione Dei, etiam est ineffabile. Oppositum enim videntur probare argumenta, quæ produximus in Pharo Scient. disput. 10. quæst. illa 3. citata. Tametsi contra sententiam communem id affirmare ausi non fuimus. De quibus omnibus rursus in tract. de Scient. Dei futurus nobis sermo est.

96 Præterea falsò dicunt Recentiores prædicti, præsentiam, qua res futuræ, & præteritæ respectu nostri, sunt semper præsentis respectu Dei, ad scientiam, quam Deus de illis habet necessariam esse. Tum quia talis præsentia reuera non datur, ut ostendimus; atque adeò ad scientiam, quæ reuera sine illa datur, necessaria esse nequit, ut constat. Tum quia, estò daretur, necessariaque subinde esset ad scientiam sui; tamen ad scientiam futuritionis, præteritionisque ipsarum rerum, quæ in Deo dari debet insuper, ut constat ex dictis, nequaquam necessaria esset; ut ex latè dictis in simili confect. 7. est notum.

97 Denique falsò etiam dicunt, per suam de præsentia rerum in æternitate Dei philosophiam expediri difficultatem de variatione successivæ scientiæ divinæ propositam à nobis in Pharo Scient. loco saepe citato. Tali enim philosophiâ gratis admissâ, neutiquam posse per illam expediri dictam difficultatem, satis ostensum ibidem est. Insuperque ex obiter dictis ad rem in præsentia quæst. constat.

Confectarium 9.

98 Præsentia obiectiva in actu primo, quam res contingenter futuræ coram intellectu divino habere dicuntur, prout explicavimus supra num. 19. ratio est, cur illæ in se ipsis ab æterno cognoscantur à Deo.

Ideo enim Deus ab æterno immediatè me vidit hodie extitutum; quia vera existentia, quam modo habeo, quasi proposita ab æterno intellectui divino per se valuit illum determinare ad intuitionem sui eà, qua iam ex tunc cognoscibilis, siue iudicabilis erat, veritate obiectivâ. Quod ipsum est, me esse ab æterno præsentem, intellectui Dei eà præsentia, de qua loquimur. Pariterque etiam in æternum ero illi præsens quoad durationem, quam hodie habeo, ut illam semper intueatur præteritam. Tantumdemque subinde dicendum est de omnibus rebus præteritis relatè ad intellectum divinum, & ad Scientiam, quam de illis in æternum est habiturus.

99 Ex quibus omnibus concluditur, res contingenter existentes seu de præsentia, seu de præterito, seu de futuro ab æterno, & in æter-

num, & semper cognosci in se ipsis à Deo independentè à præsentia physica æternali, quam eis adscribunt Thomistæ, & Recentiores commemorati: quia in se ipsis habent veritatem determinatam seu de præsentia, seu de præterito, seu de futuro, determinatamque intellectus divini ad sui perfectissimam, & intuitivam cognitionem; prout non semel in superioribus tactum est. De quo plura dicenda venient in tract. de Scientia Dei.

Confectarium 10.

Denominationes, quas Deus habet¹⁰⁰ tum penetrati localiter cum omnibus rebus, tum intimè præsentis illis localiter, aque ita in eis existentiam per essentiam, per potentiam, & per præsentiam iuxta dicta, disput. 6. quæst. 2. & 3. non à solâ immensitate, siue coexistentiâ cum illis in eisdem earum locis, sed insuper ab æternitate, siue coexistentiâ cum illis in eisdem earum temporibus proveniunt ipsi.

Est clarum. Quia, ut duo quæpiam in eodem loco penetrata esse dicantur, simul tempore debent in illo esse præsentia; atque adeò non solum localiter, sed etiam temporaliter penetrata. Quæ enim in eodem loco pro diversis temporibus, atque adeò successivè ponuntur, neutiquam dicuntur in illo localiter penetrari, seu penetrata esse, ut constat. Unde fit, ut neque dicatur vnum intimè præsens alteri in eodem loco, neque ab eiusmodi præsentia vnum existens in altero aliquo modo, nisi ambo sint in tali loco simul tempore collocata. Deus igitur non à solâ suâ immensitate, siue coexistentiâ cum omnibus rebus in eisdem earum locis, sed insuper à suâ æternitate, siue coexistentiâ cum illis, in eisdem earum temporibus habet esse localiter penetratum cum illis, eisque præsens intimè, atque adeò in ipsis existens per essentiam, per potentiam, & per præsentiam, ut confectarium fert.

Ceterùm, quanvis ad penetrationem localem¹⁰¹ quorumvis extremorum, atque adeò etiam ad alias denominationes provenientes ex illâ, penetratio temporalis eorumdem fit per se requisita: vicissim tamen ad penetrationem temporalem per se requisita non est penetratio localis; quia penetrata temporaliter dicuntur absolutè, quæcumque in eodem tempore existunt, etiam si non in eodem, sed in diversis locis existant. Unde Deus à solâ suâ æternitate, siue coexistentiâ cum rebus in eisdem earum temporibus cum ipsis temporaliter penetratus venit dicendus, præscindendo ab eo, quòd sit etiam cum illis coexistens in eisdem earum locis. Pariterque censendum est de alijs, si quæ sunt, denominationibus à tali temporali penetratione præcisè provenientibus.

Porro, etsi Deus à locali penetratione cum rebus in ipsis rebus esse dicatur, qualiter disput. 6. quæst. 2. & 3. citatis explicatum est; à temporali tamen penetratione cum rebus sumptâ præcisè potius res in Deo, siue in ipsis æternitate dicuntur esse, quam Deus in illis; quatenus scilicet æternitas Dei suâ amplitudine censetur cuncta complecti: resque proinde omnes ab ipsâ quodammodo contineri, atque ideo in eâ esse putantur. Cum quo stat, Deum sapissimè dici esse, siue existere in tempore, tametsi tempus, præsertim, quod reale appellant, res quædam

dam se. Tum quia tempus quoduis velut quoddam receptaculum concipi à nobis solet eorum, quæ ipsi correspondent, seu cum ipso temporaliter penetrantur. Tum quia tempus essentialiter est successuum, atque adeo compositum ex partibus extensionis temporalis; proindeque non potest non intra se continere totum Deum, utpote indivisibilem. Tametsi aliunde Deus ratione suæ aternitatis per sui totius replicationem iam supra explicatam ita extendatur infinite, ut omnem finitam temporis extensionem infinite transcendat.

103 Quare quemadmodum Deus vno sensu dicitur esse in loco, quatenus in omni loco est præsens, omnemque locum replet: & alio sensu dicitur in loco non esse, quatenus à nullo loco continetur, seu terminatur, seu circumscribitur, seu finitur, ut latè ex Patribus, & Scholasticis est expostum supra disput. 6. quæst. 4. Ita pariter Deus vno sensu dici potest, atque etiam solet esse, siue existere in tempore; quatenus nullum est tempus, cui non coexistat, seu respondeat, & in quo subinde non duret: & alio sensu dici potest, aut etiam solet non esse in tempore, quatenus nullum est tempus, intra quod contineatur, seu terminetur, seu finiatur eius duratio. Quo iure Ricard. de S. Vict. lib. 2. de Trinit. cap. 23. ait, *Sicut in omni loco est præsentia, in nullo localiter; sic in omni tempore est aternaliter, in nullo temporaliter.* Et Ansel. in Monolog. cap. 19. 20. & 21. latè declarat, quomodo Deus tum in omni loco, & tempore, tum in nullo loco, & tempore penes diversos sensus dicendus est esse. Verùm circa istas omnes loquutiones controuersia esse non potest, nisi de solo nomine, aut modo loquendi: in qua, cum constet de re ipsa, hærendum non est.

QVÆSTIO III.

Virum Deus ante omne tempus reale in toto tempore, quod imaginarius appellant, & à parte ante infinitum, siue principio carens est, reuera existens, siue durauerit ratione sua aternitatis.

104 **S**uppono primò ex dictis disput. 8. quæst. 2. tempus reale dici vniuersè quamlibet seriem durationum successuum, & actualiter existentium. Tempus autem imaginarium re ipsa inpossibilitate, siue quidditate alicuius seriei eiusmodi durationum consistere; tametsi à nobis adinstar cuiusdam actualis fluxus, seu motus essentialiter successiuus, & infiniti ab utroque latere apprehendatur; quo iure imaginarium dicitur. De quibus plura loco citato.

Suppono secundò, tempus reale aliquando capisse; quando scilicet creatura cæperunt existere iuxta dogma fidei statutum quæst. 2. suppositione secundâ: est quippe creatura quædam, ut constat. Quia tamen multe creature sunt futura in aeternum, ut fide etiam sanctorum est, aliquod tempus reale in aeternum erit: quia semper erit aliqua series suapte naturâ successiva dura-

tionum creaturarum, in qua tale tempus consistit.

Suppono terriò, Deum à suâ aternitate 105 habere omni tempore reali, sicut & omni creatura ex eius suppositione necessariò coexistere, atque adeo (quod in idem recidit) in omni tempore reali existere, siue durare: & consequenter non posse non illum existisse, siue durasse in omni tempore reali, quod exitit à principio Mundi atque adeo omni creatura toti eo tempore correspondenti coexistisse; nec posse non illum fore exiturum, seu duraturum in omni tempore reali, quod in aeternum est exiturum, atque adeo fore coexiturum omni creatura in aeternum patiter exitura.

Suppono quartò, Deum à suâ intrinsecâ 106 aternitate ita esse constitutum, ut si ante inceptio-nem Mundi in quavis temporali distantia ab initio eius, aliqua creatura, aut aliquod tempus reale præ exitisset, non posset non ille absque vllâ sui intrinsecâ mutatione tali creatura coexistisse in talique reali tempore existisse, siue durasse. Aternitas quippe intrinsecâ Dei ipsum determinat, atque necessitat vniuersè ad coexistendum simul cum omni alio ente existente ex suppositione, quod hoc existat, in quacunque mensurâ temporis, seu spatij temporalis existat: æquè, ac immensitas intrinsecâ Dei ipsum determinat, atque necessitat vniuersè ad coexistendum simul cum omni alio ente ex suppositione, quod hoc existat, in quocunque loco, seu spatio locali existat, uti disput. 6. statutum est. Hæc certa omnino sunt tum iuxta fidem, tum iuxta concordem sententiam Patrum, & Theologorum, prout ex dictis quæst. 1. & 2. satis est notum.

Quod superest dubitandum est, an Deus 107 ante existentiam Mundi verè, & actualiter præ-exitit, atque adeo durauerit in toto eo tempore imaginario à parte ante infinito, seu carente principio, quod omni ente à Deo distincto penitus vacuum fuit, & imaginatione nostra, aut etiam re ipsa ante creationem Mundi præcessit, præcedentia scilicet non existentiâ, sed quidditativa, aut possibili.

Circa quod dubium Doctores, qui tenent, 108 Deum non esse actualiter præsentem extra Mundum in spatio locali circumquaque infinito prout vidimus disput. 6. quæst. 5. consequenter tenere debent, Deum non fuisse ante Mundum actualiter existentem, siue durantem in spatio temporali carente principio. Qui verò oppositum censent de præsentia Dei in eo spatio locali, prout ibi etiam vidimus, pariter debent censere oppositum de duratione Dei in ipso spatio temporali. Qui verò mediâ viâ incedentes opinantur, Deum esse quidem actu extra Mundum, non verò in dicto spatio locali; similiter opinari debent, Deum fuisse quidem ante Mundum, non verò in dicto spatio temporali. De existentia enim Dei actuali in utroque huiusmodi spatio eadem Theologia esse debet, ut ex se est manifestum. Tametsi de existentia Dei in secundo vix sit, qui tractauerit. Qui verò circa existentiam Dei in primo tribus modis dictis sunt opinati, loco citato relati sunt, vbi videndi.